

Pilíšan

(Szentkereszti Hírmondó)

Časopis Slovenskej samosprávy v Mlynkoch • jún 2008. • **Mimoriadne vydanie**
A Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat lapja • 2008. június • **Különkiadás**

Slovenský dom - Szlovák Ház

Vydanie časopisu podporili dvaja poslanci slovenského parlamentu. Milanovi Urbánimu a Jánovi Kovarčíkovi za pomoc aj touto cestou ďakujeme!

Az újság kiadását a szlovák parlament két képviselője támogatta. Milan Urbáni és Ján Kovarčík segítségét ezúton is köszönjük!

Obnovený služobný byt,
ktorý slovenská
samospráva neprijala –
A felújított szolgálati lakás,
amelyet a szlovák
önkormányzat nem
fogadott el.

Milí čitatelia Pilíšana,

v uplynulom období Mlynky sa dostali do pozornosti domácich a zahraničných médií nie kvôli svojim jedinečným tradíciám či úspešným podujatiam, ale kvôli problémom okolo Slovenského domu. V súvislosti s kauzou vyvolávajúcou obrovský ohlas v tlači vyšlo aj veľa mylných informácií. Členovia Slovenskej samosprávy v Mlynkoch sa preto rozhodli predostrieť svojim voličom a čitateľom miestneho časopisu Pilíšan čo najviac hodnoverných poznatkov o celej záležitosti. O udalostiach pritom chceme podať čo najširšie spektrum pravdivých informácií. Týka sa to ako predchádzajúcich udalostí a motivácií jeho aktérov, tak aj našich najbližších plánov a možností. Pripúšťame, že monotematická séria príspevkov je dlhá, dokonca miestami možno aj nudná, nezábavná, svojich čitateľov predsa prosíme o to, aby toto čítanie nepoložili bokom. Nazdávame sa totiž,

že iba po získaní týchto poznatkov si môžu vytvoriť presný obraz o kauze Slovenský dom a posúdiť, kto akú úlohu zohral v celej záležitosti a to, že kto nakoľko je zaviazaný voči našej dedine. Slovenská samospráva v Mlynkoch do poslednej chvíle verila, že obecná samospráva využije možnosť, ktorú ponúkla maďarská vláda a predá Slovenský dom. Financie, ktoré by získala takýmto spôsobom, mohli slúžiť ako dobrý základ na obnovu a rozšírenie budovy starostovského úradu, dokonca aj na riešenie problému školskej telocvične. Poslanci samosprávy našej obce nevyužili príležitosť, ktorá sa v živote jednej dediny zriedkakedy ponúka.

Milí Mlynčania, prosíme vás teda, aby ste toto mimoriadne číslo Pilíšana čítali berúc do ohľadu tieto okolnosti.

Slovenská samospráva v Mlynkoch

Kedves Olvasó!

Az elmúlt időben Pilisszentkereszt nem hagyományai, nem nagyszerű rendezvényei, hanem a „szlovák ház” körül kialakult problémák miatt került be a hazai és külföldi médiákba. A nagy visszhangot kiváltó ügy kapcsán nagyon sok téves információ jelent meg a sajtóban, ezért a szlovák önkormányzat tagjai úgy döntöttek, hogy a Tisztelt olvasók elé tárják az ügyet. Szeretnénk minél szélesebb körű információkat adni az eseményekről, az előzményekről, a motivációkról és jövőbeni terveinkről, lehetőségeinkről. Lehet, hogy a tájékoztató túl hosszú, és helyenként unalmas olvasni való, de kérjük, hogy szánják rá az időt, mert az információ birtokában majd sokkal jobban tudják megítélni

a benne szereplők szerepét, falunk iránti elkötelezettségét!

A szlovák önkormányzat az utolsó pillanatig bízott abban, hogy Önkormányzatunk ékalkormányáltal felkínált lehetőséggel, és eladja a Szlovák Házat. A kapott összeg jó alapot kínált volna a polgármesteri hivatal bővítéséhez, felújításához, vagy akár a tornaterem problémájának megoldásához. Nem éltek a lehetőséggel, pedig ilyen lehetőség ritkán adódik egy falu életében.

Ezen az információk ismeretében kérjük, olvassák el a „Szlovák Ház”-ról szóló tájékoztatónkat!

PSZŐ

A Szlovák Házzal Ügyről tényszerűen

2006

- A polgármester úr a tudomásunkra hozza, hogy szeretne egy nagyobb exkluzívabb megjelenésű irodát kialakítani, és erre a PSZŐ emeleti irodáját szemelte ki. A PSZŐ a tervvel kapcsolatban kifejezte egyet nem értését.

- A 2007-es költségvetés kialakításánál a községi önkormányzat 1.000.000 Ft-ot különített el a szolgálati lakás felújítására.

- A PSZŐ elnöke elmondta, hogy a PSZŐ tevékenységét továbbra is szeretné a Szlovák Házban lévő irodában folytatni, nem tart igényt az újonnan kialakítandó irodára, és sokkal hasznosabb lenne, ha a helyiségeket az iskola szociális blokkjának létrehozására használnának fel.

2007

- Miután tanácsot kértünk Dr. Kaltenbach Jenő, kisebbségi ombudsmantól többféle ügy – köztük az iroda kérdésének - megoldására, az ombudsman úr személyesen látogatott el Pilisszentkeresztre, ahol megkérte a polgármester urat, hogy a feszültségek elkerülése érdekében, próbáljanak más megoldásban gondolkodni. Javasolta, hogy mérjék fel mekkora költségvetése lenne egy – a polgármesteri hivatal tetőterében kialakítandó – iroda létrehozásának, és ígéretet tett, hogy a megvalósításához segít anyagi forrásokat keresni. Ebben az irányban semmilyen lépés nem történt.

2008

- Március 19-én, Nagycsütörtökön, mindenféle előzetes tárgyalás, vagy egyeztetés nélkül, kész napirendi javaslatként jutott tudomásunkra, hogy április 1-vel a Szlovák Önkormányzatnak, valamint a Pilisi Szlovákok Egyesületének ki kell költözni a Szlovák Házból

- Március 21-én levélben fordultunk segítségért Gémesi Ferenc nemzetiségi ügyekért felelős szakállamtitkárhoz, Németh Erika a Miniszterelnöki Hivatal Nemzetiségi és Etnikai Főosztály igazgatóasszonyához és Fuzik Jánoshoz, az Országos Szlovák Önkormányzat elnökéhez, valamint a hírt megjelentettük a luno hírportálon.

- Még aznap megjelentek az első szlovákiai tudósítók Pilisszentkereszten.

- Március 22-én falunkba jött Juraj Migaš, Szlovákia magyarországi nagykövete, hogy tájékozódjon a történetekről. A találkozón a Szlovák Önkormányzat tagjain kívül részt vettek a többi érintett szlovák szervezet képviselői is. A résztvevők felkérésére a nagykövet úr ígéretet tett, hogy közvetít ez ügyben, és megpróbálja rábírní az önkormányzat tagjait, hogy még a március 25-i képviselőtestületi ülés előtt, tárgyaljon az érintett felekkel

- Március 23-án a nagykövet úr meglátogatta Pilisszentkereszt polgármesterét.

ugyanezen a napon a Szlovák Házban működő 5 szlovák szervezet: Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat, Pilisi Szlovákok egyesülete és Regionális Kulturális Központja, a Pilisszentkereszti Szlovákok Szervezete, a Országos Szlovák Önkormányzat Szlovák Közművelődési Központja és a Pávákör aláírtak egy közös nyilatkozatot, amelyben kijelentik, hogy továbbra is együtt, a Szlovák Házban szeretnének végezni munkájukat.

- A szlovák sajtó folyamatosan címdalokon foglalkozott az ügygel.

- A március 25-én a képviselőtestületi ülés előtt néhány órával, a a nagyköveti közbenjárás eredményeként összeültek a két önkormányzat tagjai, ahol egy órás vita után a PSZÖ azt a javaslatot tette, hogy az önkormányzat vegye le a kérdést az aznapi napirendről, és a végső döntést előzzék meg közös tárgyalások. A kérést határozottan elutasították, és tudomásunkra hozták, hogy az aznapi ülésen a képviselők – annak ellenére, hogy a kérdésben nem sikerült egyezsre jutni – a Szlovák Ház ügyéről szavazni fognak.

- A képviselőtestületi ülésen a magyar és a szlovák sajtó, valamint több helyi lakos érdeklődése mellett lezajlott a vita, amely folyamán a PSZÖ ismételten kérte, hogy próbáljuk meg tárgyalásos úton rendezni a kérdést. A javaslatot a községi önkormányzat elutasította, és meghozta azt a három határozatát, amely szerint a Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzatnak és a Pilisi Szlovákok Egyesülete és Regionális Kulturális Központjának április 1-ig ki kell költöznie a Szlovák Házból.

- Március 26-án a PSZÖ rendkívüli ülésén határozatot fogadott el arról, hogy kezdeményezzenek újabb tárgyalásokat a községi önkormányzattal. Az erre szóló meghívót a PSZÖ elnöke másnap átadta az alpolgármester úrnak.

- Március 31-én ellátogat községünkbe Sólyom László, köztársasági elnök, azzal a szándékkal, hogy meggyőzze a községi önkormányzat képviselőit, hogy gondolják át határozataikat, és azok következményeit, és változtassák meg döntésüket. Látogatása nem járt sikerrel.

- Elkezdődtek a tárgyalások, ahol a PSZÖ több kompromisszumos javaslatot is tett a Szlovák Ház használatát illetően: az első javaslat szerint az irodát – amely úgy kerülne átalakításra, hogy alkalmas legyen tárgyalóteremként is működni - délelőtt ill. délután 14.00 óráig a községi önkormányzat, délután és este pedig a szlovák szervezetek használnák. A javaslat feltétele volt, hogy a PSZÖ és a többi szlovák szervezet továbbra is a Szlovák Ház emeleti irodájában maradhat, az említett korlátok betartásával, valamint, hogy a ház szlovák jellegét meg kell őrizni. A második javaslat szerint a Szlovák Önkormányzat megvásárolná az emeleti részt ill. az egész Szlovák Házat, és a befolyt összegből a községi önkormányzat kialakíthatja a számára szükséges irodákat. Két közös testületi ülés után a képviselők úgy döntöttek, hogy előbb a polgármester és a PSZÖ elnöke egyeztessen, és ha sikerül megállapodni, akkor azt a két önkormányzat megtárgyalja, majd egy utolsó közös ülésen elfogadják a kompromisszumos javaslatot.

- Április 1-én Dr. Kállai Ernő nyilvánosságra hozza az ombudsmani vizsgálat eredményét, amelyből kiderül, hogy a községi önkormányzat határozatai törvényellenesek voltak.

- A hónap folyamán több szlovákiai képviselő is látogatást tett Pilisszentkereszten.

- A polgármester és a PSZÖ elnöke két alkalommal találkozott, és megállapodtak abban a variációban amelyet

saját képviselőtestületük elé terjesztenek.

- Április 22-én a PSZÖ három tagja látogatást tesz Robert Fico szlovák miniszterelnöknél, ahol a miniszterelnök ígéretet tesz arra, hogy kész anyagi segítséget nyújtani a Szlovák Ház ügy megoldására.

- Április 24-én a PSZÖ levelet intéz a polgármesterhez, amelyben kéri, hogy a megállapodáshoz híven, április 30-án közös képviselőtestületi ülésen határozzon a két önkormányzat a Szlovák Ház használatáról.

- A PSZÖ április 25-én megtartott képviselőtestületi ülésén megtárgyalta a javaslatot, és hozzáfűzte kiegészítő javaslatait, amelyet további tárgyalásra átadtunk a községi önkormányzatnak.

- Április 29-én a községi önkormányzat ülésén a képviselők kijelentették, hogy a polgármesternek – annak ellenére, hogy erről a közös ülésen közösen döntöttünk - nem volt joga megállapodni a PSZÖ elnökével, a PSZÖ által javasolt megoldásokat mindenféle tárgyalás nélkül elvetették, és elfogadták azt az eredeti határozati javaslatot, amely nélkülöz mindenféle kompromisszumot. A PSZÖ ismét javaslatot tesz a közös ülésen való döntésre. A javaslatot elvetik.

- Április 30-án a PSZÖ Birtokvédelmet jelentett be az emeleten lévő irodára.

- Tárgyalások kezdődnek Gémesi Ferenc szakállamtikkárral a Szlovák Ház ügy megoldására. Május 13-án Gémesi Ferenc részt vesz a községi önkormányzat ülésén. A tárgyalások célja a Szlovák Ház épületének megvásárlása. Mikor nyilvánvalóvá válik, hogy az önkormányzat nem kívánja eladni a Szlovák ház épületét, más alternatívák jönnek számításba: meglévő épület megvásárlása és átalakítása, valamint új ház építése. Hosszú tárgyalások és több szakértői vélemény meghallgatása után születik meg a döntés: Pilisszentkereszten Pilisi Szlovákok Központja néven új szlovák ház fog épülni.

- Május 30-án a PSZÖ elfogadja azt a határozatot, mely szerint egyetért azzal, hogy többféle garancia beépítése után, az új épület az Országos Szlovák önkormányzat tulajdonaként épüljön fel, melynek későbbi használói a helyi és regionális szlovák szervezetek lesznek.

- Június 5-én kerül aláírásra a szerződés a Miniszterelnöki Hivatal és az Országos Szlovák Önkormányzat között a Szlovák Ház építésének finanszírozásáról 80.000.000Ft értékben.

- Június 5-én aláírásra kerül a Malom utcai telek adásvételi szerződése.

- Június 7-én Dušan Čaplovič, Szlovákia miniszterelnök-helyettese bejelenti, hogy a Szlovák állam 10.000 SK-val támogatja a Pilisi Szlovákok Központjának létrehozását, valamint további 700.000Sk-val járul hozzá a szlovák identitást erősítő programok szervezéséhez. Stanislav Bajanič, a Matica slovenská alelnöke bejelenti hogy 750.000 Sk-val támogatják a helyi szlovákságot.

- Június 12-én elkezdődnek a tárgyalások a Szlovákiából érkező támogatások konkretizálásáról, valamint a Szlovák Ház tervezési munkáiról.

- Június 17-án a szlovák parlament megszavazta a 10.000.000 Ft támogatást a Pilisi Szlovákok Központja felépítésének támogatására, valamint 800.000Sk támogatást a szlovák önkormányzat szlovák nemzetiségi identitást erősítő programjaira.

Jelenleg itt tartunk. A további fejleményekről folyamatos tájékoztatást nyújtunk.

Protislovenský útok

Vyháňajú Slovákov zo Slovenského domu

Samospráva obce Mlynky (Pilisszentkereszt) na svojom zasadnutí (25. marca) modifikovala používanie miestneho Slovenského domu, v ktorom už viac ako desať rokov sídli o. i. Slovenská samospráva v Mlynkoch (SSvM) a Združenie a regionálne kultúrne stredisko pilišských Slovákov (ZRKSPS), a to takým spôsobom, že z objektu vyhostila zbor slovenských poslancov a ZRKSPS. V zmysle uznesení obecnej samosprávy z r. 1997, 1999 a 2000 na používanie spoločnej kancelárie na poschodí Slovenského domu, nachádzajúceho sa na Hlavnej ulici (pri kostole, obecnej úrade a pamätnom parku), doteraz mali výlučné právo SSvM a ZRKSPS. Táto kancelária je zároveň sídlom regionálneho strediska Slovenského osvetového centra Celoštátnej slovenskej samosprávy a Organizácie Slovákov v Mlynkoch (pobočky Zväzu Slovákov v Maďarsku) a spolu s vedľajšou klubovou miestnosťou slúži aj slovenskému klubu, klubu dôchodcov a páviemu krúžku (ľudovému speváckemu zboru). V zmysle návrhu uznesenia Samosprávy obce Mlynky, predkladateľom ktorého bol starosta József Lendvai, kancelária slovenského voleného zboru a ZRKSPS majú byť premiestnené do bytu v budove základnej školy.

Slovenskí poslanci najslovenskejšej osady v Maďarsku, v ktorej - ako v jedinej v celej krajine - viac než polovica občanov sa aj oficiálne, pri sčítaní ľudu hlási za Slováka, proti takémuto „riešení“ rázne protestujú. Pokladajú to za prvý krok k tomu, aby Slovenský dom postupne stratil slovenský charakter, aby z neho neprajníci Slovákov začali systematicky vytláčať všetko, čo je slovenské. Členovia SSvM vyhostenie svojho zboru a ZRKSPS zo Slovenského domu hodnotia jednoznačne ako zlomyseľný, diskriminatívny a provokujúci protislovenský útok, ktorý nielenže narúša status quo a pokojné spolunažívanie, ale zároveň sa snaží čo najefektívnejšie sťažiť prácu slovenských aktivistov a slovenskej samosprávy a v konečnom dôsledku oslabiť slovenskú identitu miestneho obyvateľstva.

Po nastúpení terajšieho vedenia obce sme už boli svedkami nejedného protislovenského kroku, resp. nepriateľských gest voči miestnej Slovači - počnúc obmedzovaním slovenskej časti kultúrneho programu cez spochybňovanie potreby a úrovne výučby slovenčiny v materskej a základnej škole a maximálne ignorovanie osláv výročia znovuosídlenia obce Slovákmí (keď jubileum obecná samospráva nechcela ani osláviť, ani podporiť), až po jednostranné odstúpenie od vydávania dovtedy spoločného dvojazyčného miestneho časopisu a rozhodnutie o vydávaní jednojazyčných (iba maďarských) miestnych novín. Obecná samospráva najnovšie v podobnom duchu pretvára profil vysielania miestnej káblovej televízie a napriek nesúhlasu slovenskej samosprávy znížila národnostný príplatok slovenských pedagógov.

Pred nastúpením súčasného vedenia boli Mlynky desaťročia pozitívnym vzorom, boli príkladnou slovenskou obcou s čulým národnostným kultúrnym a verejným životom. Zrejme aj tomu môžu ďakovať za to, že ich navštívili o. i. vysoký komisár OBSE pre národnostné menšiny, arcibiskupi, predseda slovenskej vlády, predsedníčka Národného zhromaždenia MR a prezident SR (dokonca aj dvakrát). Ivan Gašparovič v Mlynkoch povedal, že naši Slováci „budú potrebovať oveľa viac podpory, najmä kultúrnej a morálnej“. A naozaj, najmä tú morálnu pomoc potrebujeme v týchto ťažkých chvíľach oveľa viac, ako kedykoľvek predtým. Pri minuloročných oslavách 260. výročia znovuzaloženia Mlynkov niečo vedela (alebo aspoň tušila) aj predsedníčka SSvM Marta Demjénová, keď o podstate problémov miestnej Slovače povedala, že zachovať jazyk a kultúru svojich predkov nebola a ani dnes vôbec nie je ľahká úloha: „Aj naši predkovia museli bojovať nielen s prirodzenou asimiláciou, ale často aj s menej tolerantnými, ba niekedy až nepriateľskými silami.“ Nemenej vážne a varovne zneli 2. júna 2007 v Mlynkoch slová predsedníčky maďarského parlamentu Katalin Szilíovej: „Iba toľko môžeme očakávať pre svoje menšiny, koľko my sami poskytneme tu žijúcim menšinám.“ Poslanci Samosprávy obce Mlynky si pravdepodobne ani neuvedomujú, že svojim počínaním škodia nielen nám, Mlynčanom, Pilišanom, Slovákom (v Maďarsku)...

IMRICH FUHL

Prvá reakcia – Az első reakció

A Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat közleménye Pilisszentkereszt Község Önkormányzatának nemzetiségellenes lépéséről

A szlovák képviselőtestületet kilakoltatnák a Szlovák Házból

Pilisszentkereszt Község Önkormányzata legközelebbi testületi ülésén (március 25.) szabályozni akarja a helyi Szlovák Ház használatát, amely már több mint 10 éve szolgál a Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat (PSZÖ) székhelyül, valamint itt tevékenykedik több szlovák szervezet is: a Piliši Szlovákok Egyesülete és Regionális Kulturális Központja (PSZERKK), a Pilisszentkereszti Szlovákok Szervezete, az Országos Szlovák Önkormányzat Regionális Központja, valamint a helyi Szlovák Klub és Pávákör is. A községi önkormányzat tervei szerint a község szlovák nemzetiségi lakóit képviselő választott testületet egyszerűen kilakoltatnák a Szlovák Házban található irodahelyiségből, mely a falu központjában helyezkedik el, és amelyet az 1997, 1999 és 2000 évi önkormányzati

határozatok alapján a PSZÖ kizárólagos használatba kapott. A határozattervezet előterjesztője, Lendvai József polgármester szerint a PSZÖ és a PSZERKK az általános iskola épületében kialakított lakásban kapna helyet, amely tökéletesen alkalmatlan arra, hogy a PSZÖ a továbbiakban is folytatni tudja eddigi aktív nemzetiségi tevékenységét.

Pilisszentkereszt az ország egyetlen olyan települése, ahol a legutóbbi népszámláláskor a lakosság több mint 50 százaléka vallotta magát szlovák nemzetiségűnek. Pilisszentkereszt azonban nemcsak ezzel vívta ki magának a „legszlovákabb település“ megtisztelő címét, hanem azzal is, hogy élénk és tartalmas hagyományőrző, kulturális és nemzetiségi közéletével évtizedeken keresztül példaképpül szolgált más hazai szlovák,

ill. nemzetiségi települések számára. Ennek köszönhetően az elmúlt időszakban községünk több magasrangú szlovák és magyar méltóságot láthatott vendégül. Pilisszentkereszt újratelepítésének 260. évfordulójára rendezett ünnepségeket megtisztelte jelenlétével Ivan Gašparovič, a Szlovák Köztársaság elnöke, Szili Katalin, a magyar Országgyűlés elnökasszonya, Juraj Migaš, Szlovákia magyarországi nagykövete és Heizer Antal, Magyarország szlovákiai nagykövete, de korábban vendégünk volt a szlovák kormány elnöke, több nemzetközi kisebbségi szakértő- és megfigyelő csoport, valamint magasrangú egyházi személyiségek is.

Pilisszentkeresztben sohasem létezett nemzetiségi kérdés, hiszen egészen a legutóbbi önkormányzati választásokig a község szlovák és nem szlovák lakosai békésen éltek egymás mellett. Az új önkormányzat megalakulása óta azonban több szlovákellenes lépésnek voltunk tanúi és szenvedő alanyai. Kezdődött a helyi kulturális programok szlovák részeinek korlátozásával, a helyi kétnyelvű újság kiadásának felfüggesztésével, s egyben új, kizárólag magyar nyelvű önkormányzati lap kiadásával, majd folytatódott a nemzetiségi

általános iskolánkban folyó szlovák nemzetiségi oktatás létjogosultságának megkérdőjelezésével, a nemzetiségi tanárok nemzetiségi pótlékának megvonásával, a szlovák lakosság választott képviselőtestülete egyetértési jogának folyamatos figyelmen kívül hagyásával, most pedig a PSZÖ-nek, a helyi szlovákság és a Píliši régió központjából való kilakoltatással csúcson sodródik ki.

A PSZÖ határozottan tiltakozik a községi önkormányzat tervezett lépése ellen. A PSZÖ tagjai a testület kilakoltatását a Szlovák Házból egyértelműen rosszindulatú, diszkriminatív és nemzetiségellenes lépésként értékelik, amely megzavarja a Pilisszentkeresztben élő nemzetiségi és nem nemzetiségi lakosok eddigi békés egymás mellett élését, megnehezíti a nemzetiségi aktivisták munkáját, és amelynek célja a Szlovák Ház szlovák jellegének fokozatos felszámolása, végsősoron pedig a helyi szlovákság gyengítése.

Szili Katalin, a magyar országgyűlés elnöke, a 2007. június 2-án megrendezett községi születésnap rendezvényünkön a következőket mondta: „Csak azt várhatjuk el mi a határon túl élő magyarok számára, amit mi is megadunk a Magyarországon élő nemzetiségeinknek.” Úgy gondoljuk, hogy a 21. század elején Magyarországon megengedhetetlen az ilyen nemzetiségellenes magatartás, hiszen a kisebbségek védelme a mai európai eszmeiség prioritásai közé tartozik. Községi önkormányzatunk képviselőiben talán nem is tudatosult, hogy az ilyen nemzetiségellenes lépésekkel nemcsak nekünk, hazai szlovákoknak, nemzetiségieknek ártanak, hanem az egész országnak, illetve a határon túli magyaroknak is kárt okozhatnak. Annak érdekében, hogy ez az ügy a lehető leghamarabb, korrekt módon megoldódjon, közbenjárását és segítségét kérve a mai napon levélben fordultunk Gémesi Ferenc, kisebbségi és nemzetiségi politikáért felelős szakállamtitkárhoz, Fuzik Jánoshoz, az Országos Szlovák Önkormányzat elnökéhez, valamint Németh Erikához, a Miniszterelnöki Hivatal Nemzeti és Etnikai Kisebbségek Főosztályának főigazgató asszonyához. Együttal köteleességünknek tartjuk a nyilvánosság tájékoztatását is, remélve, hogy legalább annak nyomása pozitív irányba képes befolyásolni a nemzetiségellenes lépésre készülő képviselőket.

Pilisszentkereszt, 2008. március 21.

*A Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat nevében
Demjén Tamásné, elnök*

Gulyás József: Értelmetlen és arrogáns lépések Pilisszentkeresztben

Az effajta arrogancia, a települési önkormányzat testülete többségének végig gondolatlan lépései alapvető demokratikus értékeinkkel ellentétes irányba hatnak. Egyrészt rosszak a hazánkban élő szlovák kisebbségnek, másrészt pedig borzasztó sokat ártanak a határon túli magyaroknak is.

A pilisszentkereszti Szlovák Ház napirend előtt a parlamentben

Gulyás József (SZDSZ) május 14-én napirend előtt a parlamentben arról beszélt, hogy a Pest megyei Pilisszentkeresztben a települési önkormányzat úgy rendelkezett, hogy a helyi szlovák

szervezeteknek ki kell költözniük a Szlovák Házként ismert épületből. Kolber István, a Miniszterelnöki Hivatal államtitkára válaszában kiemelte: Magyarországon alkotmányos alapelvek a kisebbségek védelme. A kisebbségi önkormányzatok is alkotmányos védelemben részesülnek - tette hozzá. Megjegyezte azt is, hogy a magyarországi szlovák kisebbséget a kormány 2007-ben összesen 480 millió forint vissza nem térítendő támogatásban részesítette. A kormány nem engedte, hogy a pilisszentkereszti ügy kapcsán csorbuljanak a kisebbségi jogok - közölte.

Tisztelt Országgyűlés!

Pilisszentkereszt az ország egyetlen települése, ahol a legutóbbi népszámláláskor a lakosság több mint 50 százaléka

vallotta magát szlováknak. A Pest megyei községben az elmúlt évtizedekben - egészen a 2006-os önkormányzati választásokig - fel sem merült a magyar-szlovák feszültség lehetősége. És ez így volt jó, így volt normális.

2006 őszét követően megváltozott a helyzet, és megkezdődött a szlovákság által a település történetében korábban elfoglalt szerepek, pozíciók tudatos megkérdőjelezése, gyengítése. A Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat szerint korlátozták a kulturális programok szlovák részeit, felfüggesztették a helyi kétnyelvű újság kiadását, s egyben új, kizárólag magyar nyelvű önkormányzati lapot indítottak, megkérdőjelezték a szlovák nemzetiségi oktatás létjogosultságát, megvonták a szlovák tanárok nemzetiségi pótlékát, folyamatos figyelmen kívül hagyták a szlovák kisebbségi önkormányzat egyetértési jogát. Ezt a folyamatot tetőzte be, hogy a szlovák önkormányzatot és a Pilisi Szlovákok Egyesületét és Regionális Kulturális Központját ki akarja tenni a települési önkormányzat a számukra szimbolikus értékkel bíró, ráadásul működésükhöz nélkülözhetetlen Szlovák Ház épületéből. Azt hiszem, nem kell indokolnom, mennyire értelmetlen és arrogáns lépések ezek.

Az effajta arrogancia, a települési önkormányzat testülete többségének végiggondolatlan lépései alapvető demokratikus értékeinkkel ellentétes irányba hatnak. Egyrészt rosszak a hazánkban élő szlovák kisebbségnek, másrészt pedig borzasztó sokat ártanak a határon túli magyaroknak is. Hogyan is várhatnánk el, hogy Szlovákiában több jogot, forrást és lehetőséget adjanak a magyaroknak, ha hazánkban - akárcsak egyetlen településen is - értelmetlenül sértik a szlovákság öntudatát, korlátozzák lehetőségeiket? Nekünk ebben példát kellene mutatni, hiszen éppen az különböztet meg minket a Ján Slota-féle politikusoktól, hogy mi nem teszünk különbséget a Magyar Köztársaság állampolgárai között nemzetiségi hovatartozás szerint. Azt valljuk, és képviseljük, hogy jogokban az anyanyelvi kultúra elsajátításában, nemzetiségi hagyományok ápolásában a magyar identitású honfitársainkkal azonos jogokkal bír valamennyi magyar állampolgár - függetlenül attól, hogy mondjuk szerbnek, németnek, vagy éppen szlováknak vallja magát.

Az SZDSZ szerint a pilisszentkereszti Szlovák Ház ügyét a nemzetiségihagyományok ápolását fontosnak tartó állampolgáraink és a határon túli magyarság hasonló érzékenysége miatt is megkülönböztetett felelőséggel kell kezelnünk.

Ha az ember végigolvassa a sajtóban megjelent híradásokat az ügyről, akkor értetlenül áll az előtt, hogy a többnyire szlovák származású, illetve többes kötődéssel, kettős (sőt hármas: szlovák - német - magyar) identitással rendelkező helyi önkormányzati képviselők hoznak szlovákellenes intézkedéseket. Aztán ha kicsit tovább érdeklődik, kiderül, hogy a politikai tevékenységüket elsősorban pártszimpátia, a polgári körökhöz való kötődés befolyásolja.

Bizony fontos: magyar parlamenti pártok, ne lokális ügyként kezeljük a problémát!

A Fidesz a hozzá egyértelműen kötődő kulcsszereplők számára világossá tehetné, hogy mi az, amivel nem vállal közösséget, mert ezt kívánja a felelős nemzetiségi politika. Az MSZP-kormány a megoldás keresése helyett kormányzóvívője útján hártja a felelősséget, mondván, ez önkormányzati ügy. Miközben a szlovák miniszterelnök és vezető szlovák politikusok tartják napirenden a kérdést.

Hogy mi lenne a megoldás? Természetesen az SZDSZ azt szeretné, ha helyi szinten sikerülne megoldani a problémát, de erre sajnos a helyi viszonyokat és a polgári körös, illetve helyi jobbkios elvakultságot ismerve nem sok esély látszik. Ezért szükséges egyfelől a demokratikus politikai erők egyértelmű kiállása, közös fellépése. Másrészt a magyar kormány részéről annak a szándéknak a kinyilvánítása, hogy kész akár a szlovák kormánnyal közösen is szerepet vállalni egy új Szlovák Ház, a Pilisi Szlovákok Központjának kialakításában és működtetésében oly módon, hogy az a pilisi szlovákok tulajdonát képezze, és ne legyen kiszolgáltatva a helyi politikusok kénye-kedvének.

A liberális párt és a frakció meggyőződése, hogy minden ilyen esetben egyértelmű közös fellépéssel kell tennünk a Magyarországon élő kisebbségek helyzetének javításáért. S ha a kormány kész lépni, és nem magára hagyni a pilisi szlovákokat, akkor számíthat a liberális frakció támogatására ebben a kérdésben.

Gulyás József

József Gulyás v parlamente o Mlynkoch

Maďarská vláda by mala deklarovať, že je pripravená hoci aj v spolupráci so slovenskou vládou konať v záujme vybudovania nového Slovenského domu - Strediska pilišských Slovákov v Mlynkoch. Povedal to 14. mája v maďarskom parlamente poslanec a predseda Republikovej rady Zväzu slobodných demokratov (SZDSZ) József Gulyás. Maďarské parlamentné strany by podľa tohto opozičného politika nemali kauzu Slovenského domu v Mlynkoch vnímať ako lokálny problém. Na vyriešenie situácie je potrebné spojiť demokratické politické sily. Maďarská vláda by mala robiť aj v spolupráci so slovenskou stranou kroky k vybudovaniu nového Slovenského domu, ktorý by bol majetkom pilišských Slovákov a títo by neboli odkázaní na vôľu miestnych politikov. „Liberálna strana a jej frakcia je presvedčená, že v takejto situácii treba jednoznačne

spoločne konať v záujme zlepšenia situácie menšín žijúcich na území Maďarska. Ak je vláda pripravená konať a nenechá napospas pilišských Slovákov, potom môže rátať s podporou liberálnej frakcie,“ dodal J. Gulyás vo svojom vystúpení. Podľa Gulyása by opozičný FIDESZ - Maďarský občiansky zväz mal zreteľne dať najavo kľúčovým osobám, ktoré sa naň viažu v kauze Slovenského domu, čo patrí do jeho „zodpovednej národnostnej politiky“ a čo už nie.

V reakcii štátny tajomník Úradu predsedu vlády (MEH) István Kolber pripomenul, že ústava Maďarskej republiky vníma národnostné a etnické menšiny ako štátotvorný prvok. Zaručuje im kolektívnu účasť vo verejnom živote, pestovanie vlastnej kultúry, používanie a vzdelávanie v ich materskom jazyku a zabezpečuje aj fungovanie ich samosprávneho systému. Menšiny v Maďarsku v súčasnosti disponujú širokou škálou

individuálnej autonómie a kolektívnymi právami, ktoré otvorili cestu aj k vytvoreniu skutočnej kultúrnej autonómie, pokračoval Kolber. Dodal, že popri právnej ochrane pomáha Maďarsko menšinám aj finančne. V roku 2007 poskytla sedemnásťtisícovej slovenskej menšine v rôznych formách dovedna takmer 800 miliónov forintov (101,4 milióna Sk). „Diskusiu okolo Slovenského domu v Mlynkoch považujeme za poľutovaniahodnú. Vláda nezostane v tejto situácii nečinná, postará sa o to, aby sa dodržala rovnosť pred zákonom a právne normy na ochranu

menšín,” povedal štátny tajomník. V Mlynkoch, kde sú podľa jeho slov Slováci žijúci v Maďarsku vo väčšine a kde stranické sympatie ovplyvnili rozhodnutie obecnej samosprávy, sa bude vláda snažiť napomôcť dosiahnuť také riešenie, ktoré prinesie upokojenie v tejto kauze. „Maďarská vláda je pripravená podporiť Celoštátnu slovenskú samosprávu (CSS) v tom, aby vznikol definitívny návrh umiestnenia mlynských miestnych a regionálnych slovenských organizácií,” zdôraznil predstaviteľ maďarskej vlády.

Prezident László Sólyom v Mlynkoch

Nestačí len dodržať zákon, existujú aj pocity

Prezident republiky László Sólyom 31. marca zavítal do Mlynkov, kde rokoval so starostom obce Józsefom Lendvaim, s poslancami obecného zastupiteľstva a s predsedníčkou Slovenskej samosprávy Martou Demjénovou. Podľa prezidenta

ponúknuté miesto kancelárie, ktoré je lepšie ako doterajšie, majú v rámci obce svoj rozpočet, ale vieme, že nestačí len dodržať zákon. Existujú aj pocity, a v prípade národnostných menšín treba byť v oblasti citov veľmi pozorný,” poznamenal prezident.

as por bude dať vyriešiť, strany sú otvorené rokovaniu. Prezident zdôraznil, že do Mlynkov prišiel miestnym obyvateľom vysvetliť národnostnú politiku Maďarska. „Národnosti v Maďarsku majú kolektívne práva, majú samosprávy a miestne samosprávy majú voči národnostným menšinám povinnosti,” podčiarkol. Sólyom zdôraznil, že Slovákom v Mlynkoch nebolo nijakým spôsobom z právneho hľadiska ublížené. „Ak sa na to pozeráme z právneho hľadiska, všetko je v poriadku, majú

Vyjadril súhlas s tým, že Slovákom sa nepáči, že musia opustiť miesto, ktoré považujú za svoje. Nebolo to podľa jeho slov šťastné rozhodnutie, ale na druhej strane vyjadril pochopenie pre postoj obecnej samosprávy, ktorá má nedostatok priestorov. „Domnievam sa, že tento spor budú vedieť vyriešiť, pretože obe strany sú otvorené utorňajšiemu rokovaniu. Odchádzam s dobrým pocitom, že záležitosť, ktorá bola neopodstatnená, bude vyriešená,” uviedol Sólyom.

Robert Fico rokoval s členmi Slovenskej samosprávy v Mlynkoch

Slovenská vláda pomôže

Predseda slovenskej vlády Robert Fico 22. apríla v priestoroch Úradu vlády SR v Bratislave prijal na pracovné stretnutie troch členov Slovenskej samosprávy v Mlynkoch (SSvM): predsedníčku Martu Demjénovú, podpredsedu a zároveň predsedu Združenia a regionálneho kultúrneho strediska pílišských Slovákov (ZRKSPS) Jozefa Havelku a člena SSvM a vedúceho opozičnej Koalície Zväz-Píliš-Novohrad v

rámci Celoštátnej slovenskej samosprávy Imricha Fuhla.

Členovia slovenského voleného zboru najslovenskejšej obce v Maďarsku sa premiérovi SR tak vo vlastnom mene, ako aj v mene všetkých Slovákov, ktorých zastupujú, poďakovali za to, že práve v tých najťažších chvíľach bol s nimi, zastal sa ich v boji o Slovenský dom v Mlynkoch. Ako povedali, rázny protest predsedu slovenskej vlády ako aj ponúknutá všestranná pomoc

sú pre nich o to vzácnejšie, že sa tak stalo prvýkrát v našich najnovších dejinách. Proti rozhodnutiu zastupiteľstva obce Mlynky o vystahovaní slovenských zborov zo svojho sídla by bez osobnej zaan vystupovať. Členovia SSvM sa zároveň poďakovali celej vláde SR a osobitne pánovi podpredsedovi vlády Dušanovi Čaplovičovi za rýchlu a adekvátnu odpoveď na porušenie menšinových práv Pilíšanov. Ich poďakovanie, samozrejme, patrí v neposlednom

rade mimoriadnemu a splnomocnenému veľvyslancovi SR v Maďarsku Jurajovi Migašovi, ktorý Slovákom v Maďarsku vždy ochotne pomáha a ktorý Mlynčanov aj tentokrát okamžite navštívil a bol sprostredkovateľom v kauze v záujme našich Slovákov. Delegácia Mlynčanov na stretnutí s R. Ficom poukázala i na to, že kauza Mlynky v Maďarsku a v našej materskej krajine, ale aj na európskych fórach poukázala na aktuálne problémy slovenskej národnostnej menšiny v Maďarsku a odkryla aj širšie súvislosti. Predsedu slovenskej vlády v prítomnosti predsedníčky Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Vilmy Prívarovej informovali aj o tom, ako vidia postavenie Slovákov v Maďarsku.

Zástupcovia mlynských Slovákov dostali od R. Fica prísľub, že slovenský kabinet prispeje v prípade potreby na nájdenie iných priestorov rovnakou sumou, akú poskytne maďarská vláda. „Musíme rešpektovať princíp, že je to krajina, kde žijú Slováci a ktorá sa musí o menšiny postarať,“ povedal na tlačovej besede po stretnutí s delegáciou mlynských Slovákov R. Fico s tým, že chápe, že SSvM bude využívať všetky legitímne prostriedky, aby mohla v tejto budove zotrvať. Premiér podčiarkol, že vláda

SR považuje gažovanosti R. Fica určite nedokázali účinne a (dúfajme, že v konečnom dôsledku) úspešne rozhodnutie vystahovať slovenské spolky zo Slovenského domu za neakceptovateľné zníženie existujúceho status quo príslušníkov slovenskej národnostnej menšiny v Maďarsku.

Predsedníčka SSvM Marta Demjénová na tlačovej konferencii pripomenula, že Slovenský dom postavili ich predkovia pred 40 rokmi a pre súčasných obyvateľov je symbolom slovenskosti. Vyjadrila preto nádej, že sa s Obecnou samosprávou v Mlynkoch dohodnú a nebudú sa musieť z neho vystahovať. „Chceme len to, aby ak niekto príde o 50 či 100 rokov do Mlynkov, aby tam žili obyvatelia, ktorí ich privítajú po slovensky,“ vysvetlila. Poďakovala sa za vyše 740 000 korún, ktoré vyzbierali vďaka iniciatíve Slovenskej národnej strany, ale podľa nej sa táto situácia nemôže stať prostriedkom politických hier. „Ak budeme potrebovať finančnú podporu, tak na to sú už vybudované cesty, ako dostať od slovenského štátu finančnú podporu,“ pripomenula M. Demjénová.

Podľa Imricha Fuhla by dobrým riešením bolo aj to, keby s podporou maďarského a slovenského kabinetu mohli zakúpiť a zariadiť si nehnuteľnosť, ktorú by prevádzkovali Slováci z obce a okolia tak, ako je to v prípade Domu slovenskej kultúry v Békešskej Čabe.

„Ak by sa nenašlo riešenie a situácia by sa vyhrcovala ďalej, slovenská vláda je pripravená pomôcť tak, aby Slováci, ktorí žijú v Mlynkoch, mali dôstojné miesto na výkon svojej činnosti. Ale musíme to robiť v spolupráci s maďarskou vládou,“ poznamenal premiér s tým, že počká do konca apríla a na najbližší vývoj. „Pokiaľ by sme nevideli pokrok a status quo by malo byť ďalej narušované, tak veľmi intenzívne vstúpime do rokovania,“ prízvukoval. Poukázal na to, že v prípade peňazí nie je žiaden problém.

Problémy v Mlynkoch bude riešiť aj slovensko-maďarská zmiešaná komisia, ktorá je zriadená na základe medzinárodnej zmluvy medzi oboma krajinami, venovať sa im budú aj podpredseda vlády Dušan Čaplovič s maďarským ministrom riadiacim Úrad predsedu vlády MR Péterom Kissom. Kauza Mlynky nabrala aj medzinárodný rozmer. Pracovná skupina socialistickej frakcie v EP sa dohodla na tom, že na jeseň navštívi obec Mlynky. Poslanec Csaba Tabajdi prisľúbil, že maďarskí socialisti budú tlačiť na vládu, aby našla riešenie v prípade Slovenského domu tak, aby mohol naďalej slúžiť Slovákom.

(TSHL)

Fórum občanov obce

Členovia SSvM zorganizovali 28. apríla fórum občanov obce, na ktorom sa snažili rozptýliť mylné informácie o kauze Slovenského domu. Účastníkov stretnutia informovali o predchádzajúcich udalostiach, o doterajšom priebehu a možných riešeniach napätia, vyvolaného rozhodnutím obecnej samosprávy o vystahovaní zboru slovenských poslancov a regionálnej občianskej organizácie pilíšskych Slovákov zo Slovenského domu. Usporiadanie fóra si vynútila aj skutočnosť, že obecná samospráva vo všetkých miestnych informačných

kanáloch sprístupnila iba svoje stanovisko a nebola ochotná sprostredkovať miestnym občanom stanovisko volených zástupcov mlynských Slovákov. Predsedníčka samosprávy Marta Demjénová po stretnutí povedala, že na fórum „prišli Slováci, Maďari, aj noví obyvatelia Mlynkov a podporili snahu samosprávy o zachovanie používania Slovenského domu v terajšej podobe, jednohlasne povedali, aby sme pokračovali, lebo musíme zachrániť naše symboly, naše tradície, všetko, čo patrí k našej slovenskosti,“ dodala.

Poslanci NR SR venovali peniaze na vydanie novín Pílišan

Poslanci Národnej rady SR za ĽS-HZDS Milan Urbáni a Ján Kovarčík venovali 25 000 korún Slovenskej samospráve v Mlynkoch na vydanie novín Pílišan v slovenčine. Dvojazyčné noviny zrušila v tejto obci nová samospráva obce. Ako uviedol M. Urbáni, s predstaviteľmi slovenskej samosprávy sa dohodli, že spíšu zoznam námetov na bližšiu spoluprácu.

„Úzka spolupráca je jediným riešením, ako slovenskú menšinu v Maďarsku zachovať pri živote, aby sa neasimilovala,“ vyhlásil M. Urbáni.

(T-S-HL)

Na Slovenský dom v Mlynkoch pôjde 10 miliónov

Bratislava 18. júna (TASR) - Na výstavbu a vybavenie nového Slovenského domu v Mlynkoch poskytne Slovensko z rezervy vlády 10 miliónov korún (329.935 eur). Ďalších 800.000 Sk (26.395 eur) pôjde na projekty slovenskej samosprávy v Mlynkoch. Tie sa týkajú rôznych kultúrnych, spoločenských a vzdelávacích programov. Návrh na vyčlenenie uvedených prostriedkov dnes schválil kabinet.

Regionálny dom Slovákov pre ich občianske združenia a miestne slovenské samosprávy v hodnote asi 80 miliónov forintov (v prepočte 10,03 milióna Sk), ktoré uvoľní maďarská vláda, by mal byť postavený do konca roka. Samospráva obce totiž v apríli rozhodla o zmene pravidiel používania priestorov obecnej budovy, v ktorej do 30. apríla sídlili Slovenská samospráva v Mlynkoch a Združenie a regionálne kultúrne stredisko pílišských Slovákov (ZRKSPS). Podľa návrhu uznesenia, ktoré 25. marca 2008 predložil obecnej samospráve starosta obce József Lendvai, kancelária slovenského voleného zboru a ZRKSPS mala byť premiestnená mimo centra obce, do budovy základnej školy na Rákócziho ulici. Sporom o používaní Slovenského domu sa zaoberali aj najvyšší predstavitelia SR a Maďarska.

Mimoriadne zasadnutie VZ CSS

O vybudovaní Strediska pílišských Slovákov

Nový Slovenský dom v Mlynkoch, v ktorom bude zriadené Stredisko pílišských Slovákov, bol hlavným bodom mimoriadneho zasadnutia Valného zhromaždenia Celoštátnej slovenskej samosprávy (VZ CSS), ktoré sa uskutočnilo 12. júna. Ako na úvod povedal predseda CSS Ján Fuzik, najvyšší volený zbor Slovákov v Maďarsku na svojom predchádzajúcom zasadnutí vyjadril ochotu prispieť k riešeniu mlynského konfliktu. Z materiálov, ktoré boli poslancom rozoslané, vysvitlo, že Úrad predsedu vlády MR poskytol pre CSS dotáciu na zriadenie nového Slovenského domu, v ktorom bude sídliť Stredisko pílišských Slovákov. Nový objekt poskytne priestory pre slovenské organizácie a inštitúcie pôsobiace v obci a v regióne. Investícia sa musí realizovať do 31. decembra 2008, v záujme čoho CSS musí zakúpiť pozemok, pripraviť projekty, zaobstarat' povolenia a realizovať stavbu. Preto VZ CSS muselo vyniesť uznesenie a poveriť predsedu vykonaním potrebných opatrení. Zasadnutia sa zúčastnila aj predsedníčka Slovenskej samosprávy v Mlynkoch Marta Demjénová, ktorá na úvod povedala, že pociťuje morálnu podporu poslancov, za ktorú sa poďakovala. Prízvukovala, že konflikt, v ktorom sa ocitli, si nežiadali, chceli iba pokračovať v začatej práci, ale od volieb pociťovali, že miestna samospráva im v nej prekáža. Pôvodným zámerom slovenského voleného zboru v Mlynkoch bolo zostať v Slovenskom dome, ale obecná samospráva tento dom nechce predať, preto prichádza do

úvahy iba postavenie novej budovy, s ktorou od začiatku počítali ako s regionálnym domom. Michal Lásik vyjadril radosť z toho, že sa podarí problém vyriešiť a že pílišski Slováci získajú nový objekt. Dodal, že mlynský prípad dokázal, že menšinový zákon neobsahuje potrebné garancie a aj v tomto prípade sa našlo riešenie iba vďaka dvom vládam a tlaku zo Slovenska. Obecná samospráva svojím protislovenským konaním tiež získala, veď jej zostane celý dom. Poslanec z Mlynkov Jozef Havelka potvrdil, že od začiatku boli toho názoru, že nejde o ojedinelý prípad, problémy sú aj inde, len zatiaľ nevyšli najavo. Zmena nastala aj v postoji slovenskej vlády k slovenskej menšine v Maďarsku a maďarská vláda si tiež uvedomila nedostatky menšinového zákona. Predseda Ján Fuzik s potešením konštatoval, že sa vytvoria predpoklady na posilnenie pílišského regiónu a keď sa vytvoria ubytovacie priestory, môže dom fungovať aj ako škola v prírode, ubytovňa pre hosťujúceho farára alebo osvetára pre celý región. Za dôležitý označil aj fakt, že podpredseda slovenskej vlády Dušan Čaplovič na oslavách výročia znovuosídlenia Mlynkov aj verejne prisľúbil podporu slovenskej vlády na realizáciu projektu. Poslanci jednohlasne schválili uznesenie o zakúpení pozemku v Mlynkoch a uznesenia súvisiace s vybudovaním, odovzdaním do užívania a následným prevádzkovaním objektu.

(ar-ŕn)

Két kormány is támogatja a pilisszentkereszti szlovákokat

Csaknem 87 millió forint támogatást kap a szlovák kormánytól a pilisszentkereszti szlovák közösség, hogy a magyar kormánytól kapott 80 millió forintot hozzáátve új közösségi házat építsenek. A szlovák kormány az előre megbeszélte összegnél nagyobb támogatásról döntött, hogy abból más célokra is jusson.

A korábbi ígéreknek megfelelően június 18-án a szlovák kormány jóváhagyta, hogy a kormány tartalékalapjából 10,8 millió koronát (86,7 millió forint) juttat a Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzatnak. A pénzt elsősorban azért juttatják el a szlovák közösségnek, hogy abból és a magyar kormány erre a célra felajánlott 80 millió forintos támogatásából új szlovák közösségi házat építsenek. A Pest megyei faluban, ahol a legnagyobb magyarországi szlovák közösség él, tavasszal robbant ki vita a helyi és a szlovák önkormányzat között. A helyi önkormányzat a Szlovák

Házként ismert ingatlanából új helyre akarja költöztetni az épület szintén használó szlovák szervezeteket. A szlovák többségű faluban élő szlovákok képviselői ezt nem fogadták el, a helyi vita pedig idővel Szlovákia és Magyarország közötti diplomáciai vitává és hosszas sajtópolémivá terebélyesedett. Robert Fico szlovák kormányfő azt mondta, ha a magyar kormány ad pénzt, akkor ő is ad. Miután a magyar kormány 80 millió forintot ajánlott fel, a közelmúltban Pilisszentkereszten járt Dušan Čaplovič miniszterelnök-helyettes a helyszínen bejelentette, hogy Pozsony küldi a 10 millió koronát. A szerdai pozsonyi döntés 800 ezer koronával nagyobb összegről szól. A tízmilliót az év végéig megépítendő szlovák közösségi házra, a 800 ezer koronát a Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat művelődési, oktatási és közösségi projektjeire fordíthatják.

(MTI)

Desať miliónov korún na nový Slovenský dom v Mlynkoch

Na výstavbu a vybavenie nového Slovenského domu v Mlynkoch poskytne Slovensko z rezervy vlády 10 miliónov korún (329.935 eur). Ďalších 800.000 Sk (26.395 eur) pôjde na projekty Slovenskej samosprávy v Mlynkoch.

Tie sa týkajú rôznych kultúrnych, spoločenských a vzdelávacích programov. Návrh na vyčlenenie uvedených prostriedkov schválila slovenská vláda 18. júna. Regionálny dom Slovákov pre ich občianske združenia a miestne slovenské samosprávy v hodnote asi 80 miliónov forintov (v prepočte 10,03 milióna Sk), ktoré uvoľní maďarská vláda, by mal byť postavený do konca roka. Samospráva obce totiž v apríli rozhodla o zmene pravidiel používania priestorov obecnej budovy, v ktorej do 30. apríla sídlili Slovenská samospráva v Mlynkoch a Združenie a regionálne kultúrne stredisko pilišských Slovákov (ZRKSPS). Podľa návrhu uznesenia, ktoré 25. marca 2008 predložil obecnej samospráve starosta obce József Lendvai, kancelária slovenského voleného zboru a ZRKSPS mala byť premiestnená mimo centra obce, do budovy základnej školy na Rákócziho ulici. Sporom o používaní Slovenského domu sa zaoberali aj najvyšší predstavitelia SR a Maďarska. Obec Mlynky (Pilisszentkereszt) leží 30 km severozápadne od Budapešti, pod symbolickým vrchom Slovákov Piliš (Pleš). Prvých šesť slovenských rodín sa do vyľudnenej obce prisťahovalo po ústupe Turkov v roku 1747. Slovenskú národnosť si pri poslednom sčítaní v roku 2001 uviedlo 55 percent z 2500 obyvateľov obce. Slovenský dom postavili Slováci pred 40 rokmi a pre súčasných obyvateľov obce i

celej oblasti Piliša je symbolom slovenskosti. Budovu v centre obce vlastní a náklady spojené s prevádzkou hradí obecná samospráva. V zmysle platných uznesení obecnej samosprávy mali výlučné právo na využívanie spoločnej kancelárie Slovenská samospráva v Mlynkoch a ZRKSPS. Priestory domu na svoju činnosť využívali aj ostatné slovenské organizácie pôsobiace v obci a klubová miestnosť slúžila aj slovenskému klubu a klubu dôchodcov.

Spor o sídlo Slovákov v Mlynkoch vyvolal výmeny názorov medzi Bratislavou a Budapešťou. Slovenská vláda tvrdila, že sťahovanie slovenských organizácií je porušením práv tamojšej slovenskej menšiny. Finančnú pomoc slovenskej samospráve a spolkom prisľúbil premiér Fico už koncom apríla, podmienil ju však spoluúčasťou maďarskej vlády. Tá nakoniec prispela na novú budovu sumou 80 miliónov forintov. Slovenská samospráva v Mlynkoch dostane od vlády aj ďalších 800 000 korún na školské potreby, oslavy osídlenia Mlynkov či pobyty detí na Slovensku. Mlynky boli pri poslednom sčítaní obyvateľov v Maďarsku jediná obec s nadpolovičnou väčšinou obyvateľov slovenskej národnosti. Nové vedenie na čele so starostom Józsefom Lendvaim postupne obmedzilo slovenské vysielanie miestnej káblovej televízie, zrušilo národnostné príplatky pre pedagógov a odstúpilo od vydávania spoločného dvojjazyčného miestneho časopisu Pilišán. Starosta však národnostné pozadie vystaňovania slovenských spolkov z ich doterajšieho pôsobiska odmietol.

(TASR, ČTK)

Ombudsmani jelentés

a Szlovák Ház helyiségeinek használatáról szóló képviselő-testületi döntések ügyében

(részletek)

Kállai Ferenc, kisebbségi ombudsman vizsgálatot indított a Pilisszentkereszt Község Önkormányzat képviselő-testülete által 2008. március 25-én elfogadott 42-43-44/2008. sz. önkormányzati határozataiban, amelyek lényege, hogy a Szlovák Ház emeletén található, a Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat (PSZÖ), a Pilisi Szlovákok Egyesülete (PSZE), a Pilisszentkereszti Szlovákok Szervezete, az Szlovák Közművelődési Központ, valamint a Pávakör által használt irodát, „önkormányzati és civil” irodává alakítja, a PSZÖ-nek és a PSZE-nek pedig az általános iskolába kell költöznie a felújított szolgálati lakásba.

Az ombudsman a határozatokról a következőt állapította meg: „Megállapítom, hogy Pilisszentkereszt Község Önkormányzata képviselő-testületének fenti határozatai a kisebbségek önkormányzathoz fűződő alkotmányos jogával kapcsolatos visszasságot idéztek elő.”

Ennek orvoslása érdekében, az Obtv. 21. § (1) bekezdése alapján kezdeményezem,

hogy Pilisszentkereszt Község Önkormányzatának képviselő-testülete

1. a 42/2008., 43/2008., 44/2008. számú határozatokat vonja vissza;

2. soron kívül egyeztessen Pilisszentkereszt Szlovák Önkormányzatával a testület működési feltételeinek — így különösen a helyiséghasználatnak — biztosításáról;

3. a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény (Nektv.) 59. § (3) bekezdése szerint alkossa meg a kisebbségi önkormányzat részére ingyenesen átadandó, a működési feltételek biztosításához szükséges ingó és ingatlan vagyontárgyak körét elkülönítetten meghatározó helyi önkormányzati rendeletet;

4. a kisebbségi önkormányzattal közösen határozza meg az együttműködés részletszabályait és ezt egy külön megállapodásban fogadják el.

A település nemzetiségi jellege

Pilisszentkereszt (Mlynky) gazdag nemzetiségi hagyományokkal rendelkező település. A török hódoltság idején elnéptelenedett községbe a XVIII. század közepén szlovák családok költöztek. A német telepeseket a pálos rend hívta be 1785-ben.

Napjainkban a szlovák közösség aránya a településen meghaladja a lakosság 54 %-át. A 2001. évi népszámlálás alkalmával a 2170 fős településen 1185 személy vallotta magát szlováknak, a nemzetiségi kulturális értékekhez, hagyományokhoz kötődők száma 1493 fő volt, és 922 személy nyilatkozott arról, hogy szlovák anyanyelvű.

A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány (továbbiakban: Közalapítvány) az 1997 és 2007 közötti időszakban közel 16 millió forint támogatást biztosított szlovák oktatási, nyelvvelő, kulturális és hagyományörző programok lebonyolításához. (Emlékpark, templom, nyelvtanfolyam, iskolai táborok, kirándulások, falunapok, faluújság stb.)

A község tudatosan törekszik nemzetiségi gyökereinek ápolására. Ennek egyik szembeötlő jele, hogy az utcanevtáblák magyar és szlovák nyelvűek. A településen élénk, sokrétű szlovák kulturális élet zajlik, rendszeresen szerveznek hagyományörző rendezvényeket, programokat. Fokozott figyelmet fordítanak az anyanyelv megőrzésére is. A helyi iskola alaptevékenységként látja el a nemzetiségi oktatási feladatokat. A szlovák nyelv és a hagyományok átörökítésében fontos szerepe van a Szlovák Házban működő Pávakörnek is.

A német közösség mára jelentős mértékben asszimilálódott. A 2001. évi népszámlálás során mindössze 13 fő nyilatkozott arról, hogy német nemzetiségű, 21 személy vállalta a nemzetiségi hagyományokhoz, kulturális értékekhez kötődését, és mindössze 4 fő vallotta magát német anyanyelvűnek. A településen a 2006. évi választások eredményeként alakult első ízben német kisebbségi önkormányzat 29 választópolgár szavazatával. Az elmúlt évtizedben egyetlen német nemzetiségi pályázat sem érkezett a településről a Közalapítványhoz, ilyen jellegű rendezvényeket, programokat nem tartottak. A német kisebbségi önkormányzat ezen a helyzeten szeretne változtatni. Törekvései azonban eddig nem jártak eredménnyel. 2007-ben ugyan 50.000 forint támogatásban részesült a Közalapítványtól gyermekek német nyelvi táboroztatása címén, ám ezt az összeget vissza kellett fizetnie a résztvevő tanulókról vezetett kimutatás hiányosságai miatt.

A 2006. évi választások előtt a települési önkormányzat képviselő-testülete és a szlovák kisebbségi önkormányzat jól együtt tudott működni a kisebbségi jogok érvényesülésének biztosítása érdekében.

A helyi önkormányzat ebben az időszakban maradéktalanul biztosította a szlovák kisebbségi önkormányzat működési feltételeit. A két testület azonban nem törekedett arra, hogy együttműködési megállapodásban rendezzék a helyiséghasználatot. Nem éltek azzal a lehetőséggel sem, hogy a kisebbségi önkormányzat, illetve a szlovák szervezetek használati jogát bejegyeztessék az ingatlan-nyilvántartásba, pedig ez fontos garanciát jelenthetett volna a Szlovák Ház nemzetiségi funkciójának távlati megőrzéséhez.

Együttműködés a 2006. évi önkormányzati választások után

A község újonnan megválasztott vezetése, bár szóban többször is kinyilatkoztatta milyen fontosnak tartja a nemzetiségi kultúra megőrzését és továbbörökítését, a gyakorlatban sorra hozta azon határozatait, melyeket a szlovák önkormányzat szlovákellenesnek érzett. A polgármester ezt hamis beállításnak tartja, véleménye szerint politikai nézetkülönbségek, és személyes ellentétek miatt támadja a képviselő-testület döntéseit a szlovák önkormányzat.

Az ügy politikai vetületét — hatáskörömből adódóan — nem vizsgálhattam, bár nem zárható ki, hogy ilyen okok is közrehatottak a két testület közötti kapcsolat megromlásában. Le kell azonban szögezni, hogy a

kisebbségi jogok érvényesülésének biztosítása akkor is törvényi kötelessége a helyi önkormányzatnak, ha a testületek közötti együttműködést politikai érdekellentétek is nehezítik.

Az ellentétek első áldozata — megfelelő együttműködés esetén, vélhetőleg feloldható konfliktus miatt — a kétnyelvű helyi újság lett, amelyet a települési és a szlovák önkormányzat 13 éve közösen adott ki.

Újabb ütközési felület a nemzetiségi iskola igazgatójának választása során keletkezett. A szlovák kisebbségi önkormányzatnak nem sikerült elérnie, hogy a szlovák nemzetiségi iskola igazgatói pályázatának feltételei közé bekerüljön a nemzetiségi nyelv ismerete, és előnyként való feltüntetése is csak nagy harcok árán — jelentős részben az ombudsmani állásfoglalás eredményeképpen — sikerült.

A szlovák önkormányzat helyiséghasználatáról szóló döntés indokai

A képviselő-testület az alábbi okokkal magyarázza a szlovák önkormányzat eddigi helyiséghasználatának felülvizsgálatát:

- helyi önkormányzatnak kötelessége a 2006. októberében megalakult Pilisszentkereszti Német Önkormányzat működéséhez szükséges helyiség biztosítása is;

- a polgármesteri hivatal hatósági és önkormányzati feladatellátásához, valamint a protokollársteendőkbiztosításához szükséges a Szlovák Ház helyiségeinek használata is;

- a község kevés közösségi térrel rendelkezik, ezért a meglévő közösségi terek használatánál az egyes (szlovák és nem szlovák) társadalmi szervezetek számára egyenlő jogokat kell biztosítani.

A helyi önkormányzat célja az, hogy a Szlovák Házat „nyitottabbá” tegye, megszüntesse az eddigi szervezetek általi kizárólagos használatot. Ezt az érvelést nem tartom elfogadhatónak.

Önmagában az a tény, hogy egy helyi önkormányzat – ésszerű és méltányolható indokok alapján – nem biztosít azonos működési feltételeket a településen működő kisebbségi önkormányzatoknak, nem jelent feltétlenül hátrányos megkülönböztetést. Álláspontom szerint nem kifogásolható az a gyakorlat, hogy ha a helyi önkormányzat figyelembe veszi az ellátott kisebbségi feladatokat, és ennek alapján differenciáltan támogatja a kisebbségi önkormányzatokat. Elvárható azonban, hogy ennek a különbségtételnek ésszerű, a Nektv.-ben meghatározott célokkal összefüggő indoka legyen.

Pilisszenkereszten jelentős számú szlovák rendezvényt, kulturális segítségprogramot tartanak. Ezek megszervezésében fontos szerepe van a kisebbségi önkormányzatnak. Ezzel szemben a német kisebbségi önkormányzat még csak ebben a ciklusban kezdte meg a működését. A német kulturális rendezvények iránt a testület megalakulása előtt nem volt közösségi igény.

Elvárható tehát, hogy Pilisszentkereszten, amely meghatározóan szlovák település, a helyi önkormányzat kiemelten támogassa a szlovák kisebbségi önkormányzat működését. Az ellátott feladatok közötti különbség miatt nem indokolt, hogy a két kisebbségi önkormányzat támogatása egyenlő legyen.

A vizsgálat során megállapítható volt, hogy a polgármesteri hivatal szűkös körülmények között működik. Jogos igény, hogy a hatósági és önkormányzati feladatokat, valamint a

protokolláris teendőket jobb feltételek mellett kívánják ellátni. Jelen helyzetben a megfelelő megoldás a polgármesteri hivatal bővítése lehetne. Az ehhez szükséges anyagi források hiányában sem fogadható el azonban, hogy a helyi önkormányzat – tulajdonosi jogával élve – a kisebbségi önkormányzat „rovására” próbálja saját munkafeltételeit jobbítani. Különösen elfogadhatatlan, hogy a döntés előtt nem egyeztettek a kisebbségi önkormányzattal, így egy ésszerű, a lehetőségeket és az igényeket összhangba hozó kompromisszum sem jöhetett létre.

Nem megalapozott az az érvelés sem, hogy azért kell megváltoztatni a Szlovák Ház funkcióját, mert a község kevés közösségi térrel rendelkezik. A nem szlovák szervezetek működéséhez szükséges helyiségek ugyanis a helyi közösségi házban is rendelkezésre állnak. Itt ugyanis a nagyterem mellett egy klubszoba és egy jelenleg edzőteremként használt helyiség is található.

Megállapítható azonban az is, hogy a szlovák kisebbségi önkormányzat elsődlegesen nem azért kifogásolja irodájának a Szlovák Házból való áthelyezését, mert ennek következtében lényegesen rosszabb működési feltételek közé kényszerülne. A testület egyrészt az egyeztetés elmaradását kifogásolja, másrészt úgy ítéli meg, hogy a döntés a választások óta tartó szlovákellenes intézkedéssorozat újabb fejezete.

Egyetértek azzal, hogy a helyi önkormányzat határozatainak „rossz üzenete” van. A kisebbségi önkormányzat irodáját egy olyan épületből kívánják áthelyezni, amely mintegy szimbolizálja a szlovák közösség jelenlétét a településen. Nem hagyható figyelmen kívül az a gyakorlati érv sem, hogy a kisebbségi önkormányzat folyamatos kapcsolatban áll a szlovák civil szervezetekkel, így jogos igény a közös épületben való elhelyezésük.

Az önkormányzati határozatok törvényessége

Az új összetételű helyi önkormányzati képviselő-testület nem észlelte, — s emiatt mulasztásos jogsértést követett el — hogy a Nektv. 2005. november 25-én hatályba lépő rendelkezései szerint rendeletben kellett volna szabályoznia azon ingó és ingatlan vagyontárgyak körét, amelyet a kisebbségi önkormányzat ingyenes használatába ad. A rendeletnek tételes felsorolást kell tartalmaznia, a használatba adás konkrét feltételeit, a vagyonrészek pontos körülírását, értékének és az átadással megoldani kívánt kisebbségi közügynek a meghatározását pedig a törvény írásbeli megállapodás kérdésévé teszi. Megállapítható ugyanakkor, hogy az átadni kívánt ingó és ingatlan vagyontárgyak használatára vonatkozó megállapodás sem született meg.

Nem törvényes tehát, hogy Pilisszentkereszt Község Önkormányzatának képviselő-testülete határozattal kívánta rendezni a kisebbségi önkormányzat a helyiséghasználatának kérdését. A Nektv.-nek megfelelő rendeletalkotás elmulasztásában megnyilvánuló jogsértést a lehető legrövidebb időn belül, a kisebbségi önkormányzattal egyeztetve, az ellátandó helyi kisebbségi közügyek és a helyi önkormányzat lehetőségeinek közös felmérésével orvosolni kell.

Budapest, 2008. április 1.

Dr. Kállai Ernő

Dr. Kállai Ernő válasza a polgármester úrnak, a legutóbbi Hírforrásban is közzétett levelére.

Tisztelt Polgármester Úr!

A Pilisszentkereszti Szlovák Ház helyiségeinek használata ügyében kelt válaszlevelét megkaptam.

Sajnálattal értesültem arról, hogy Pilisszentkereszt Község Képviselő-testülete (továbbiakban: Pilisszentkereszti Önkormányzat) elvetette a Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat (továbbiakban: Szlovák Önkormányzat) – általam is támogatott – javaslatát. Ennek értelmében a Szlovák Önkormányzat székhelye továbbra is a Szlovák Házban maradna, azonban az általa eddig kizárólagosan használt irodahelyiséget – írásban rögzített megállapodás alapján – a polgármesteri hivatal ügyintézői is igénybe vehetnék egyes, máshol nem megoldható feladataik ellátása céljából.

A Pilisszentkereszti Önkormányzat e kompromisszumos megoldás helyett a 2008. március 25-én elfogadott, és a kezdeményezésemre 2008. április 29-én hatályon kívül helyezett 43/2008. számú határozatával tartalmilag megegyező döntéseket hozott.

A 7/2008.(V.07.)rendelet ügymódosította a Pilisszentkereszti Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatát, hogy „a helyi kisebbségi önkormányzatokat megilleti a Pilisszentkereszti Szlovák Nemzetiségi Általános Iskolához tartozó Rákóczi u. 12. sz. alatti önkormányzati szolgálati lakás ingyenes használata. Testületi működésük feltételeit az Önkormányzat az ügyviteli, postai, kézbesítési és gépelési feladataikkal járó költségek viselése útján biztosítja, oly módon, hogy e feladatokat a Polgármesteri Hivatal – Polgármester és Jegyző által e céllal közösen kijelölt – koordinátora látja el”.

Az 57/2008. számú határozat értelmében a Szlovák Ház elsődlegesen az önkormányzati és a nemzetiségi önkormányzati feladatellátást, másodsorban a településen bejegyzett székhellyel rendelkező és a településen működő társadalmi szervezetek közcélú rendezvényeit szolgálja. A használók rendezvényeik során kötelesek kölcsönösen tiszteletben tartani a község lakosságának nemzeti, nemzetiségi, vallási érzelmeit, a nemzeti és egyházi ünnepeket és a gyásznapokat.

A Pilisszentkereszti Önkormányzat a földszinti nagyterem, valamint az emeleti klubterem használatát a nemzetiségi önkormányzatok, valamint a község bejegyzett társadalmi szervezetei által szervezett közösségi rendezvények céljára biztosítja. E szervezeteken kívül a Szlovák Ház helyiségeinek használatát továbbra is biztosítja a Pávakör, a Pilisszentkereszti Szlovákok Szervezete valamint a Szlovák Regionális Központ részére.

A Szlovák Ház emeleti irodahelyiségét a Pilisszentkereszti Önkormányzat elsődlegesen tárgyalási célra, hatósági és közfeladatainak ellátására használja. A tárgyalót a nemzetiségi önkormányzatok, a Pávakör, a Pilisszentkereszti Szlovákok Szervezete, valamint a Szlovák Regionális Központ, továbbá a község bejegyzett társadalmi szervezetei alapfeladataik ellátásához szükséges mértékben alkalmilag igénybe vehetik.

A Pilisszentkereszti Önkormányzat – igény esetén – a Szlovák Házban biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok hivatalos képviselő-testületi üléseinek megtartását,

elsősorban az emeleti tárgyalóban, szükség esetén a földszinti nagyteremben.

A Pilisszentkereszti Önkormányzat a Szervezeti és Működési Szabályzat módosításával eleget tett a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény (Nektv.) 59. § (3) bekezdésében előírt rendeletalkotási kötelezettségének. Döntésével azonban csak formálisan orvosolta az általam jelzett mulasztásos törvénysértést. Nem vette figyelembe, hogy nem pusztán jogalkotásra hívtam fel, hanem arra: a testületi működés feltételeinek biztosításáról szóló rendeletet a Szlovák Önkormányzattal együttműködve fogadja el.

A kezdeményezéssel tehát nem értem el, hogy a Szlovák Önkormányzat jogai maradéktalanul érvényesüljenek a településen.

Polgármester Úr válaszlevelében részletesen elemezte, hogy miért nem ért egyet a megállapításaimmal. A Szlovák Önkormányzat irodahelyiségének kérdését, és a Szlovák Ház használatát csak párbeszéd útján lehet megnyugtatóan rendezni, ezért szükségesnek tartom, hogy reagáljak ezekre az észrevételekre.

1) A Pilisszentkereszti Önkormányzat szerint miután a jövőben is megfelelően biztosítani kívánja a Szlovák Önkormányzat működési feltételeit, döntései kapcsán fel sem merülhet a kisebbségi jogok sérelme.

Ez az érvelés azért nem helytálló, mert a két önkormányzat közötti vita alapkérdése nem az, hogy a székhelyként felajánlott volt szolgálati lakás helyiségei alkalmasak-e az irodai célú hasznosításra.

Amint arra már kezdeményezésemben is utaltam, a Szlovák Ház fontos szimbóluma a szlovák közösség jelenlétének a településen. Ez az épület kifejezése annak, hogy Pilisszentkereszt büszke nemzetiségi gyökereire, megőrzendő értéknek tekinti a szlovák kultúrát, hagyományokat, nyelvet, illetve fontosnak tartja a kisebbségi szervezetek tevékenységét.

Válaszlevelében Polgármester Úr arról tájékoztat, hogy bár Pilisszentkereszt napjainkban is szlovák nemzetiségi település, az anyanyelv használata jelentősen visszaszorult, a társas érintkezésben szlovákul beszélő generáció mára „kihalóban van”. A szlovák és nem szlovák családok életmódja között nincs érzékelhető különbség, és már csak az idősebbek járnak népviseletben.

Ez a folyamat megfelelő önkormányzati intézkedésekkel remélhetőleg még visszafordítható, de legalábbis lassítható. Különösen nagy jelentősége van ezért annak, hogy a helyi önkormányzat milyen „üzenetet” közvetít a szlovák közösségnek. A képviselő-testület úgy léphet fel a spontán asszimiláció ellen, ha arra törekszik, hogy a szlovák közösség minél inkább otthon érezze magát a településen. Ezért is fontos, hogy legyen egy olyan épület, amelyet a szlovákság – annak tulajdonjogától függetlenül – a „sajátjának érez”, a központjának tekint. Ennek a jogos igénynek a Szlovák Ház akkor felel meg, ha a jövőben is itt maradhat a Szlovák Önkormányzat és a településen működő szlovák szervezetek bejegyzett székhelye.

2) A Pilisszentkereszti Önkormányzat ezt a megoldást eddig arra hivatkozással utasította el, hogy közel azonos működési feltételeket kíván biztosítani a szlovák és a német kisebbségi önkormányzat számára. A különbségtétel véleménye szerint sértené az Alkotmányt, valamint a Nektv. 24/D. § (1) bekezdését, mely kimondja, hogy a kisebbségi önkormányzati jogok „minden kisebbségi önkormányzat tekintetében egyenlők”.

Természetesen a szlovák kisebbség jogainak védelmében tett kezdeményezésem nem értelmezhető akként, hogy ne tartanám követelménynek a német kisebbségi önkormányzat működési feltételeinek biztosítását is.

A kisebbségi önkormányzatok törvényben deklarált jogegyenlősége azonban nem jelenti azt, hogy a részükre biztosított támogatásnak is azonos mértékűnek kell lennie. Hasonlóan ítéli ezt meg az Országgyűlés is, hiszen – többek között a képviselt közösség létszámát is figyelembe véve – az éves költségvetésről szóló törvényekben eltérő összegű támogatást állapít meg az országos kisebbségi önkormányzatok számára. A Kormány pedig ez év január 1-jével léptette hatályba a települési és a területi kisebbségi önkormányzatok differenciált feladatalapú támogatásáról szóló jogszabályt.

Amint azt már a kezdeményezésemben is kifejtettem: nem jelent hátrányos megkülönböztetést, ha a helyi önkormányzatok a Nektv-ben meghatározott célokkal összefüggő, ésszerű indokok alapján eltérően támogatják az egy településen belül működő kisebbségi önkormányzatokat.

A Szlovák Önkormányzat lényegesen nagyobb létszámú közösséget képvisel, mint a német kisebbségi önkormányzat. A településen szlovák kisebbségi oktatás folyik, így kizárólag a Szlovák Önkormányzat gyakorolja a Nektv-ben és a közoktatási törvényben szabályozott együttdöntési jogköröket.

Fenntartom tehát azt a megállapítást, hogy Pilisszentkereszti Önkormányzat nem sértené az egyenlő bánásmód követelményét, ha a Szlovák Önkormányzat számára a Szlovák Ház irodahelyiségét, a német kisebbségi önkormányzat részére pedig a volt szolgálati lakás egyik helyiségét adná ingyenes használatba.

3) Polgármester Úr válaszelevele szerint a képviselő-testület egyes tagjai azt a megállapítást is kifogásolják, hogy ők „nem tekinthetők szlováknak”.

Valójában pontatlanul idéznek tőlem, mert a helyi önkormányzati képviselők szlovák identitását nem kérdőjeleztem meg. Pusztán arra hívtam fel a figyelmet, hogy a 2005. évi törvénymódosítás következtében a helyi önkormányzati választásokon nincsenek kisebbségi jelöltek, így jogi értelemben senki nem kisebbségi képviselőként szerzi meg a mandátumot. (Hasonló tehát a jogi helyzet ahhoz, hogy bár több országgyűlési képviselő a nyilvánosság előtt is vállalja kisebbségi identitását, ez nem azonosítható az Alkotmányban deklarált kisebbségi képviselettel.)

A hatályos választójogi rendelkezések értelmében tehát Pilisszentkereszten kizárólag a Szlovák Önkormányzat tagjai minősülnek szlovák képviselőnek. Ettől függetlenül tiszteletben tartom, hogy a Pilisszentkereszti Önkormányzat egyes képviselői szlovák nemzetiségűnek vallják magukat. Bízom benne, hogy ők még inkább át tudják érezni, miért

fontos a szlovák közösség számára a Szlovák Ház korábbi funkciójának megőrzése.

4) A Szlovák Ház jövőbeli használatának kérdése

A Pilisszentkereszti Önkormányzata azt az elvet kívánja érvényesíteni, hogy a Szlovák Ház helyiségeinek egyike sem kerülhet valamely szervezet kizárólagos és állandó használatába.

Ezt a megoldást a Szlovák Önkormányzat is el tudja fogadni, azonban ragaszkodik ahhoz, hogy a Szlovák Ház – elnevezésének megfelelően – elsődlegesen a szlovák közösséget szolgálja. Ez a törekvés ugyanakkor nem gátolja a nem szlovák szervezetek tevékenységét a településen, hiszen a működésükhöz szükséges helyiségek a helyi közösségi házban a rendelkezésükre állnak.

Tény ugyanakkor – amint erről a kezdeményezésemben már részletesen szóltam – hogy a polgármesteri hivatalban jelenleg nagyon szűkös irodai körülmények között folyik a munka. Jogosnak tartom azt az igényt, hogy a Pilisszentkereszti Önkormányzat a hatósági és az önkormányzati feladatok ellátásához az eddigieknél jobb feltételeket kíván biztosítani.

A Polgármester Úr válaszlevelében foglaltak azonban nem változtattak azon a véleményemen, hogy a helyi önkormányzat munkafeltételeit nem lehet a kisebbségi önkormányzat „rovására” javítani. A Szlovák Ház használatáról és a Szlovák Önkormányzat helyiséghasználatáról hozott döntéseket ezért kisebbségi jogi szempontból aggályosnak tartom.

Megítélésem szerint a Szlovák Ház helyzetének megnyugtató rendezését az segítené elő a legjobban, ha lehetőség nyílna a polgármesteri hivatal bővítésére. A képviselő-testület azonban a Szlovák Ház használatáról szóló határozat meghozatala előtt meg sem vitatta ezt a megoldást. Ennek feltehetőleg az az oka, hogy a testület tisztában van azzal: önerőből nem tudja előteremteni az építési munkálatok költségeit.

A már elfogadott rendeletmódosítás ellenére azt javaslom, hogy folytassák az egyeztetést a Szlovák Önkormányzattal a testület működési feltételeiről, a Szlovák Ház helyiségeinek használatáról, illetve az önkormányzati ügyintézés megfelelő körülményeinek biztosításáról. Miután a két érintett önkormányzat eddig nem tudott megegyezésre jutni, célszerűnek tűnik egy közvetítő szerepet ellátó harmadik felet is bevonni a tárgyalásokba.

Gémesi Ferenc úr, a Miniszterelnöki Hivatal Kisebbség- és Nemzetpolitikáért Felelős Szakállamtitkára 2008. április 30-án felajánlotta közreműködését az egyeztetéseken, ám ez a javaslata nem talált kedvező fogadtatásra.

Ennek a megkeresésnek a megfontolását azért is javaslom, mert így a két érintett önkormányzat közvetlenül a kormány képviselőjétől tudna tájékoztatást kapni arról, hogy van-e olyan pályázható hazai vagy uniós támogatás, amely a polgármesteri hivatal esetleges bővítésére lenne felhasználható.

A tárgyalás folytatását azért is szorgalmazom, mert még látok esélyt arra, hogy rendezzék a vitás kérdéseket.

Bizakodásra adhat okot, hogy a képviselő-testület két olyan határozatot is elfogadott, amely kifejezése lehet együttműködési szándékának. Az 58/2008. számú önkormányzati határozat értelmében a Falunapok megszervezésére munkacsoportot hoztak létre, mely testületben a Szlovák Önkormányzat elnökének részvételére

is számítanak. A 75/2008 számú önkormányzati határozattal 200.000 forintot biztosítottak a szlovák Tájház felújítására. Kedvező jelként értékelem azt is, hogy a képviselő-testület nem zárkózik el a szlovák nyelvű feliratok elhelyezésének szabályozására tett javaslatomtól. A rendelet megalkotását azonban a Szlovák Önkormányzat erre irányuló kezdeményezésétől teszi függővé.

A két önkormányzat közötti érdemi párbeszéd elősegítése érdekében

felkérem

Polgármester Urat, hogy egyeztessen a Szlovák Önkormányzat elnökével egy újabb közös képviselő-testületi ülés megtartásáról.

Végezetül tájékoztatom, hogy a pilisszentkereszti ügy kapcsán arra kértem az Országgyűlés Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottságát, hogy tüzze napirendjére a települési kisebbségi önkormányzatok helyiséghasználatának kérdését, illetve az esetlegesen szükséges jogszabály-módosítás megvitatását.

Kérem, hogy a Szlovák Házat érintő, illetve a Szlovák Önkormányzat helyiséghasználatával kapcsolatos esetleges további helyi önkormányzati döntésekről is tájékoztatni szíveskedjék.

Tisztelettel:
Dr. Kállai Ernő

Zovšadial - Innen-onnan

Pilisszentkereszti olvasónk: Nem szlovák többségű a településünk!
<http://kuruc.info/r/1/25796/>

„Döbbenet és felháborodva olvastuk az interneten a magát pilisszentkeresztinek valló, ám nevét nem vállaló levélíró gyűlölködő mondatait. Minden jóérezsű szlovák lakos nevében kikérem magunknak a hazug és rosszindulatú állításokat, kikérem magunknak, hogy tisztességes pilisszentkereszti lakosokat bárki „letőttagzemberessen”, „gyűlölködő tótoknak”, gyermekeinket pedig „kölyköknek” nevezze. Nagyon szomorú, hogy egy olyan ember, aki ennyire gyűlöli falunk szlovák lakóit, még mindig itt él közöttünk, és még szomorúbb, hogy egy ilyen ember „az eseményekbe egy kicsit jobban belelátó ember” pozíciójába került. Véleménye lehet mindekinek, azt el mondhatja és mi szívesen meg is hallgatjuk. A „hogyan” viszont intelligencia kérdése...

Szerk.

„Gazdagok lesznek a pilisszentkereszti szlovákok, jelentette ki pénteken Pozsonyban Dusan Caplovic. A szlovák miniszterelnök-helyettes arra reagált, hogy a magyar kormány bejelentette, 80 millió forintot ad a Pest megyei szlovák többségű faluban három hónapja folyó vita rendezésére, azzal a céllal, hogy abból ott új Szlovák Házat építhessenek. Robert Fico szlovák kormányfő azt mondta, ha a magyar kormány anyagi segítséget nyújt, a szlovák kormány is ugyanannyival beszáll. A Jan Slota vezette Szlovák Nemzeti Párt adományával együtt így az összeg elérheti a 166 millió forintot” – írja az MTI nyomán az Index.

Vesd össze: Slota minisztere nem ad egy fillért sem a felvidéki magyar iskoláknak

Engem, mint egy pilisszentkereszti nemzeti érzelmű magyar lakost igen felháborított ez az eset, és az ezt megelőző történések. Miközben mindenhol azt hallani, hogy nincs elég pénz, magyar iskolákat zárnak be, a pár száz fős (!!!) pilisszentkereszti szlovákoknak 80 millió Ft-ot ad a magyar állam a mi adónkból egy új szlovák közösségi ház felépítésére.

Mint az eseményekbe egy kicsit jobban belelátó ember jól tudom, hogy a nagyságrendileg 2000 fős településen valamivel több, mint 300 ember vallja magát szlováknak! Tehát „szlovák többségű” településről szó sincs! (A köznyelv szerint ez az egyetlen ilyen, de nézzük a 2001-es népszámlálás adatait: a 2170 lakóból 1185 vallotta magát szlovák nemzetiséghez tartozónak, 1493 kötődik tót kulturális értékekhez, hagyományokhoz, 922 szlovák anyanyelvű, és 973 a nyelvet családi, baráti körben

használók száma. A legutolsó tekinthető igazán a szlovákok számának, azaz már a népszámlálás szerint sem volt szlovák többségű. Azért aki teheti, költözzön a szép helyre! – a szerk.)

A most már többségében magyarul beszélő falu egyébként békés életét pár gyűlölködő, a mindennapi életet provokációkkal megmérgező, tót gazember dűlja fel, aki a falut szlováknak kiszajátító (a faluban jelentős németajkú kisebbség is él), rasszista magatartásával a mai napig is élősködő sleppjével együtt szítja a feszültséget, és mocskolja, ahol tudja, gáncsolja a jelenlegi magyar vezetést.

Egyébiránt a szlovák ház esetével kapcsolatban a helyi szlovák kisebbség vezetői előbb fordultak panaszzal a szlovákiai politikusokhoz, mint Pilisszentkereszt polgármesteréhez!!! A valódi ok az volt, hogy abból a helyiségből, ahol a rendszeres tivornyákat rendezték, át kellett volna menniük egy másikba... Nekik ez már kiverte a biztosítékot, és „rasszistáztak”, jogokért kiabáltak, fellármázva az elmebeteg gyűlölködő Jan Slotát és barátait, hogy őket mekkora veszély fenyegeti... Ez az eset mondjuk ismerős lehet máshonnan is! Az eredmény több mint 160 millió forint, és a „magyar” külpolitika újabb szégyenteljes veresége.

Az egyik mindennapokat is meghatározó, valós probléma Pilisszentkereszten, hogy a helyi iskolában, mely az önkormányzati költségvetés jelentős részét elviszi, kötelező jelleggel szlovákot tanítanak, ezért a szülők (pár szlovák kivételével) érthető módon nem a helyi iskolába íratják be a gyermekeiket, hanem inkább leviszik őket a közeli települések valamelyikébe. A németajkú kisebbség javaslatának felvetése - miszerint a szülők választhassanak a szlovák és a német nyelv között - is felháborodást váltott ki a gyűlölködő tótok körében. Tehát az önkormányzat kénytelen több tízmillió veszteséget termelő iskolát az adófizető polgárok költségén üzemeltetni csak azért, hogy pár család kölykei szlovákkul tanuljanak... Röhej! Ezek után meg van pofájuk elnyomásról, meg hátrányos megkülönböztetésről beszélni...

Egyébiránt ha az államnak meg ennyi pénze van, akkor ezt a nem csekély összeget nyugodtan odaadhatná egy a jelenlegi határokon kívül rekedt, valóban többségében magyarul beszélő településnek, hogy építsenek belőle magyar közösségi házat!!!

Üdvözlettel,
PV

Medzi tým, či má niekto niečo povolené, alebo má na niečo právo, je zásadný rozdiel

Ešte nikdy sa nestalo, že by sa problémy Slovákov v niektorej Slovácku obývanej obci Maďarska dostali do stredobodu pozornosti slovenskej a maďarskej tlače a riešili by sa na úrovni vlády Slovenskej republiky, prezidenta Maďarskej republiky, menšinového ombudsmana a europarlamentu.

Slovenský dom na hlavnej ulici Mlynkov poznajú mnohí Slováci aj z iných našich regiónov. Veď je viac než desať rokov dejiskom všetkého slovenského - či už miestneho, regionálneho alebo celoštátneho -, čo sa v Mlynkoch deje. Stal sa symbolom životaschopnosti tunajšej Slovače. Budovu mimochodom vlastní obecná samospráva a veľká sála na prízemí jednoposchodovej budovy sa okrem slovenských podujatí vždy využívala aj na obecné účely. Mlynská slovenská komunita dostala výlučné právo na používanie priestorov na prvom poschodí. Stalo sa tak v čase, keď na čele obce stál Jozef Havelka, člen Valného zhromaždenia a Predsedníctva Celoštátnej slovenskej samosprávy (CSS). Slovenská komunita vytrvalou spoločnou prácou, kus za kusom zariadila priestory a na prispôbenie budovy jej potrebám boli použité peniaze aj zo zdrojov určených pre národnosti tak z Maďarska ako zo Slovenska. Tu bola zariadená aj kancelária pilíšskeho regionálneho strediska Slovenského osvetového centra CSS.

Konflikty medzi vedením obce a predstaviteľmi slovenskej komunity sa začali vyostrovať krátko po posledných komunálnych voľbách, v ktorých na post starostu bývalý starosta nekandidoval. Súperom Józsefa Lendvaiho v boji o starostovské kreslo bola predsedníčka slovenskej samosprávy Marta Demjénová. J. Lendvai vidí korene konfliktu práve v tomto fakte. Poslanci slovenskej samosprávy však jednotne hodnotia plánovaný krok ako ďalší pokus o oslabenie pozícií slovenskej komunity

v Mlynkoch, ktorých v priebehu uplynulého jeden a pol roka bolo niekoľko. Obecná samospráva operuje argumentom, že v posledných voľbách vznikla v obci aj nemecká samospráva, ktorej musí tiež zabezpečiť priestory na fungovanie. A skutočne. V Mlynkoch sa založila aj nemecká samospráva, ktorej podľa zákona musí miestny zbor zabezpečiť kanceláriu. Na zoznam nemeckých voličov sa pred menšinovými voľbami dalo zapísať 32 osôb, hlasovalo za ňu 29 voličov. V prípade Slovákov počet prihlásených bol 504, volieb sa nakoniec zúčastnilo 298 osôb. Hovoriť o rovnakých podmienkach pre tieto dve komunity je preto minimálne demagógiou. Starosta argumentuje aj tým, že v obci je málo spoločenských priestorov a tie, ktorými disponujú, musia v záujme všetkých obyvateľov využívať racionálnejšie, navyše kanceláriu potrebuje starosta na reprezentačné účely. Ťažko je posúdiť, či má obecná samospráva málo spoločenských priestorov, ale logicky sa ponúka kultúrny dom a pre reprezentačné účely, okrem priestorov na prízemí Slovenského domu, aj obecný úrad.

Kauza Mlynky má aj širšie súvislosti. Okrem iného nás upozorňuje na zodpovednosť za svoje rozhodnutia vo voľbách. Keď sa niektorým z vás zdá byť mlynský prípad známy, možno sa nemýlite. Veď často sa stretávame s aroganciou moci a neraz aj porušovaním právnych predpisov, ibaže doteraz nevyvolali podobný ohlas. Inak, starosta Mlynkov popiera, že by šlo o protislovenský krok. Dve slovenské organizácie môžu v Slovenskom dome zostať a sľubuje, že v prípade potreby budú mať Slováci aj naďalej povolené používanie priestorov. Medzi tým však, či má niekto niečo povolené, alebo má na niečo právo, je zásadný rozdiel.

ALŽBETA RAČKOVÁ

Mlynky a čaro internetu

Hrozba likvidácie Slovenského domu v Mlynkoch je - aspoň nateraz - odvrátená. Rolu záchrancu pritom nezohral maďarský prezident Sólyom, ako to vyzerá na prvý pohľad, ale - internet. A odhodlanie mlynských Slovákov brániť svoje záujmy. A svoju česť. Rozruch sa začal článkom slovenských internetových novín v Maďarsku www.luno.hu. Redaktor Imrich Fuhl kritizoval zámer starostu Lendvaiho vyhnúť Slovákov zo Slovenského domu. Na zasadanie mlynskej samosprávy prišli aj novinári zo Slovenska. Po likvidačnom rozhodnutí poslancov nasledoval protest slovenskej vlády. Z malého dedinského sporu sa stal malý medzinárodný problém, ktorý musel prísť hasiť maďarský prezident. Za mierovú intervenciu si Sólyom zaslúži pochvalu. Aj keď s výhradou. Maďarský prezident celú vec vyhodnotil povrchno - vraj nejde o slovensko-maďarský spor. Čo nie je pravda. Politické spory na zmiešaných územiach sú zákonite aj etnické. Problémom slovenskej komunity v Mlynkoch nebol

len Slovenský dom. Obecná samospráva už dávnejšie zrušila dvojjazyčný časopis, slovenským učiteľom znížili národnostný príplatok a podobne. Provokačné poznámky si neodpustil ani Pál Csáky, ktorý spor komentoval ako slovensko-slovenský. Väčšina poslancov má vraj slovenský pôvod, dokonca aj starosta Lendvai je podľa Csákyho spolovice Slovákom. Čo je - slušne povedané - dosť pomýlená informácia. Pri rozhovore s redaktorom Pravdy „Slovák“ Lendvai potreboval tlmočníka. Slovákom zrejme „rozumel“ len v čase volebnej kampane (rok 2006). Potom pamäť stratil. Vrátila sa mu až teraz, keď mlynski Slováci začali kričať - až tak, že ich bolo počuť za hranicami. A okľukou - cez Bratislavu - aj v Budapešti. Ktorá prezieravo ústami Sólyoma zasiahla. Aby nemusela vysvetľovať, ako vyzerá ochrana a podpora menšín v maďarskej réžii...

Dag Daniš (PRAVDA)

Adrenalín v Mlynkoch

(04.03.2008; Žurnál; č. 14, s. 10-13; Lászlóová Lucia, Drozdíková Ingrid)

Kedysi čisto slovenské Mlynky si dnes ešte môžu hovoriť slovenské vďaka niekoľkým percentám, ktorými Slováci v dedine prevyšujú maďarských obyvateľov. O pár rokov sa s touto obcou z mapy Maďarska stratí posledné takéto miesto. Bez emócií treba povedať, trend je nezvratný. V Mlynkoch sa teraz rozpútal boj o Slovenský dom. Posledný výkrik o záchranu? V Pilišských vrchoch je okrem Mlynkov s 2200 obyvateľmi viacero slovenských dedín. Ich slovenskosť sa postupne rozpúšťa v maďarskom okolí. Mlynky sú predsa jedinečné. Dvojazyčná je tu každá rodina a ľudia v dedine sa spolu rozprávajú tak, ako im práve prídu slová na jazyk. Ten, čo je hrdý na svoj slovenský pôvod, plynulé prejde na maďarčinu, keď mu nejaké slová vypadnú. A ten, ktorý sa hlási za Maďara, hrdo vysype zo seba pár slovenských viet. Aspoň donedávna to bolo tak. Teraz sa starosta rozhodol vystať sa zo Slovenského domu vedenie slovenskej menšinovej samosprávy a konflikt rieši slovenská aj maďarská vláda. Tak ako sa rozprúdil mediálny kolotoč, v ľuďoch začal stúpať adrenalín. „My sme tu Maďari, neviem, prečo sa slovenské médiá do toho pletú,” odbila nás staršia obyvateľka obce po maďarsky, hoci predtým hovorila plynulou slovenčinou so svojim susedom.

Slovák alebo Maďar?

Riaditeľka základnej školy v Mlynkoch Katarína Sziveková ide tento rok do dôchodku. Všimá si premenu Mlynkov aj to, ako sa deti v škole rozprávajú medzi sebou po maďarsky. Ona má za manžela Slováka zo susednej obce, jej rovesníci už majú väčšinou zmiešané manželstvá. „Začali tu vznikať zmiešané manželstvá, prisťahovali sa Maďari. Preto sa čoraz menej ľudí hlási k slovenskej národnosti. Už je tu veľká asimilácia. Slovenčinu viac vnímajú ako cudzí jazyk, učia sa ju iba štyri hodiny do týždňa,” hovorí. Najväčšmi zo všetkých to platí pre starostu obce Józsefa Lendvaia - toho, ktorý začal politizovať spôsobom, ktorým proti sebe pobúrili Slovákov. Z matkinej strany je aj on Slovákom. Tak ako všetci Mlynčania - Maďari aj Slováci rovnako, aj on sa učil na základnej škole slovenčinu, potom však stratil kontakt s jazykom. Hovorí celkom plynule po slovensky, len mu idú slová na jazyk ťažšie a mieša sa medzi ne čeština. „Kým moja stará mama žila, tak sme sa rozprávali doma aj po slovensky. Moji dvaja bratia hovoria s matkou ešte stále po slovensky, ja už nie,” tvrdí. Smutný trend v obci nezastavil ani bývalý starosta - Slováka - Jozef Havelka, ktorý bol na čele dediny 12 rokov. Za jeho vlády bol v dedine aspoň pokoj. Pred dvomi rokmi začal v Mlynkoch rásť konflikt, do života sa im primiešala politika. Vtedy Lendvai porazil vo voľbách kandidátku Slovákov a terajšiu šéfkou slovenskej samosprávy Martu Demjénovú a záujmy obce a Slovákov sa začali rozchádzať. Asimilácii začalo nenápadne pomáhať nové vedenie obce.

Začalo sa politizovať

Lendvai priniesol do dediny nový vietor, snažil sa oslabiť vplyv Slovákov. „To, čo doteraz s nami urobili, to je už veľa. Začalo sa to hneď po voľbách na každoročných oslavách dňa dôchodcov. Slávnosť zorganizovali tak, aby

deti nemohli spievať a ani recitovať po slovensky, iba po maďarsky. A to sa nepáčilo starým rodičom a ani nám,” dodala Demjénová, Potom zanikli dvojazyčné noviny, ktoré vydávala obec spolu so slovenskou samosprávou. Ako sa oddelila obecná a slovenská samospráva, rozdelili sa aj noviny. Teraz majú Mlynky dvoje: jedny obecné - maďarské a jedny dvojazyčné, ktoré slovenská samospráva vydáva z vlastných zdrojov. Z obsahu obecných vyplýva, že starostovi záleží viac na opatrovaní náboženskej tradície ako menšinovej. „Už pred voľbami využívali časopis na to, aby útočili na tých, čo dnes sedia na radnici. Podporil by som aj čisto slovenský časopis, ale nie za takýchto okolností,” tvrdí starosta. „Potom začali so základnou školou. Poslali rodičom dotazníky, v ktorých mali odpovedať, či potrebujú národnostné vyučovanie. Nemali šťastie, lebo 90 percent rodičov povedalo, že áno. Niekomu sa naše problémy môžu zdať ako maličkosti, ale pochopí to iba ten, kto vie, čo je to žiť v menšine. Slovenský dom by možno ani nebol problémom, keby sa nestali tieto veci a keby sme sa nebáli, že to bude mať pokračovanie.” Lendvai však tvrdí, že zákon je na jeho strane. „Samospráva má takú zákonnú povinnosť, aby spravila prieskum, či je nárok na menšinové vzdelávanie. Chceli sme zistiť, koľko z 21 prvákov si výučbu slovenčiny nárokuje. V obci je veľa ľudí, ktorí sa nechcú učiť po slovensky. Toto zatiaľ nikto nezistoval, vôbec veľa vecí sa za predchádzajúceho starostu dialo čudným spôsobom,” povedal Lendvai. Prečo Slováci Lendvaia zvolili? „Mal dobrý program, pochádza z našej dediny, je Slováka a je navyše chlap, preto ho mnohí volili. Ľudia hovorili, že chcú chlapa za starostu, a nie ženu,” objasnila Sziveková. A či by ho zvolili opäť, keď už ukázal, že nie je pre Slovákov dobrý? V uliciach Mlynkov sme našli odpovede - áno aj nie.

V spoločnom dvore

Obaja rivali - Demjénová a Lendvai sídlia v dvoch domoch so spoločným dvorom. Slovenský dom je väčší a krajší. Kedysi kancelárie v oboch domoch používal Havelka, starosta obce a šéf slovenskej samosprávy v jednej osobe. Lendvai sa rozhodol, že si kanceláriu v Slovenskom dome prisvojí. Miestni poslanci o tom rozhodli v štýle „o nás bez nás”, ale za podpory Slovákov. Medzi šiestimi za boli štyria Slováci. O budovu, do ktorej sa má slovenská samospráva presťahovať, by sa mala deliť s nemeckou. K nemeckej národnosti sa v obci hlási len asi tridsať duší, k slovenskej takmer 1200. „Slovenský dom je majetkom obce, ale investovali sa do neho aj peniaze, ktoré prišli zo Slovenska z rôznych fondov. V roku 1997 sa rozhodlo, že slovenská samospráva tu môže sídlieť, nikto si vtedy nepomyslel, že raz môže vzniknúť takýto problém, a preto to ani nik právne neriešil,” vysvetľuje šéfkou slovenskej samosprávy Marta Demjénová. Keď toto rozhodnutie padlo, obrátila sa na slovenského veľvyslanca v Maďarsku.

Toto si nikto neželal

Dedinčania nie sú veľmi šťastní z toho, že sa teraz vidia v médiách dvoch štátov. „Nie je to šťastné, že sa z toho stal medzinárodný konflikt. Situácia tu nie je taká vážna, tí ľudia si mali vyriešiť konflikt medzi sebou,” tvrdí pani Siposová. Ona sa do obce vydala pred 25 rokmi a tvrdí, že ju prijali dobre,

našla tu svoj domov. Ako poštarica obce pozná názor celej dediny a hovorí tak trochu aj za ostatných: Slovákom by dom nechala. Béla Mikusik, ktorý sa hrdo hlási k svojim slovenským koreňom a ktorý kedysi s miestnym slovenským spevokolom prešiel kus sveta, zas hovorí: „Keď tam chcú byť, nech si ten dom kúpia. Nevie, načo víria vodu. Osemsto rokov tu bolo dobre, bolo to celkom jedno, či je niekto Slovákom alebo Maďar, tak prečo by nemalo byť dobre aj odteraz,“ dodáva. Starosta však v tejto chvíli nie je pripravený na žiadne gestá dobrej vôle. Na otázku, čo je ochotný urobiť, aby sa konflikt v obci utíšil, odkázal slovenskému vedeniu, aby si premysleli svoje osobné ambície. Nové hlasovanie o Slovenskom dome nebude vypisovať. „Máme tu demokraciu, starosta iba podáva návrhy, má len jeden hlas medzi poslancami. Zatiaľ mi nikto z poslancov nesignalizoval, že by zmenil názor,“ povedal. Na otázku, či by sa starosta mal starať o opatrovanie slovenskej tradície obce, Lendvai odpovedá rezolútnym „áno“. Jeho predstava pripomína Disneyland. V rámci rozvoja vidieckeho turizmu by chcel investovať do projektov, kde sa bude hovoriť po slovensky, kde sa budú variť slovenské jedlá a púšťať slovenská hudba. Už chýba len názov „Rezervácia Mlynky“.

Slováci v Maďarsku

Pri sčítaní ľudu v roku 2001 sa približne 17 000 ľudí hlásilo k slovenskej národnosti, o 70 percent viac ako pri predchádzajúcom sčítaní pred desiatimi rokmi. V Mlynkoch žije takmer desatina všetkých, ktorí sa v Maďarsku hlásia k slovenskej národnosti. Tých, čo považujú slovenčinu za svoj materinský jazyk, bolo v krajine 11 000, v rodinnom a priateľskom okruhu slovenčinu využíva 18 000 ľudí, 26 000 má nejaký vzťah k slovenskej kultúre a tradícii. Z 19 maďarských žúp žijú Slováci v jedenástich. Menšinové samosprávy fungujú v 114 maďarských obciach alebo mestách. Obecná samospráva sa však stala zároveň aj menšinovou samosprávou iba na ôsmich miestach. Toto nie je prípad Mlynkov, kde obe samosprávy pôsobia paralelne. Menšinové samosprávy sa združujú do župných a majú celoštátne vedenie. Úlohou menšinovej samosprávy je rozvíjať kultúrne a vzdelávacie aktivity na ochranu menšinovej tradície. No aj obecná samospráva sa musí menšinami zaoberať, jej napríklad patrí zabezpečenie menšinového vzdelávania.

L. LÁSZLÓVÁ, I. DROZDÍKOVÁ (ŽURNÁL)

Smelosť aj oddanosť

Tri otázky bývalému veľvyslancovi v Maďarsku Štefanovi Markušovi

- Ako ste vnímali boj o Slovenský dom v Mlynkoch?
- Ten dom dlho nikoho nepálil. Prišiel však nový starosta, pomaďarčený Slovákom, a zistil, že má horšiu úradovňu ako Slováci. Chcel to zmeniť. Slováci s ním nesúhlasili a vznikol úžasný problém. Pritom starosta zrejme konal v rámci zákona, akurát, že urazil väčšinu svojich voličov. Veď Slováci majú v Mlynkoch prevahu, a volili tohto človeka. Už len z vďačnosti, ak nie z empatie k menšine, sa nemusel takto zachovať.
- Starosta navyše riskoval zhoršenie medzištátnych vzťahov. Ako to, že ho neumravnila ani vyššia moc?
- Lebo o Slovákov tam ide až v poslednom rade. V Maďarsku predsa žijú aj iné menšiny, napríklad nemecká.

Som presvedčený, že keby sa v Mlynkoch hralo o nejaký Nemecký dom, tak starosta si naň netrúfne. Nemecká menšina v Maďarsku nikdy nemala a nemá podobné problémy, čo je napokon pochopiteľné. Jej materská krajina je veľmi silná a vplyvná.

- Podarí sa niekedy obroditiť národné povedomie Slovákov v Maďarsku?
- Nevie. Pre mnohých sa slovenskosť zúžila už iba na folklór. Občas sa zídu, zaspievajú si, zatancujú, a tým to hasne. Situácia by sa možno zmenila, keby sa tam našlo viac takých Imrichov Fuhlov, akého majú Mlynky. Ktorí sa zasadia za vec a idú aj do konfliktov - so „svojimi“ aj so štátnou mocou. To si však žiada smelosť aj oddanosť.

Imrich Fuhl: Nič proti Maďarom či Slovákom

Mlynky ukazujú zmenu slovenskej politiky. Prvýkrát Bratislava netvrdí, aby si menšiny každá krajina riešila sama.

- Taký záujem, aký je teraz o dedinku Mlynky, Slováci v Maďarsku ešte nikdy nezažili.
- Osud Slovenského domu v Mlynkoch oživil slabnúci záujem o tamojších krajanov.
- O ich živote sa SME zhováralo so slovenským novinárom, básnikom a menšinovým aktivistom Imrichom Fuhlom.

- Čo hovoríte tomu záujmu o vás?
- To ešte nebolo v histórii Slovákov v Maďarsku, aby sme sa dostali na titulné strany novín. Tušili sme, že bude určitý záujem, ale ani ja som nerátal s tým, že bude taký veľký. Odstrašila maneserióznosť maďarskej tlače aj agentúry MTI. Neboli ochotné uviesť naše komuniké a potom ho prekrútili. Žijeme v Maďarsku a naši ľudia sa informujú

najmä z tunajších médií.

- Prečo voľby v obci so slovenskou väčšinou vyhral dnešný starosta a maďarskí národnári?
- Najmä preto, lebo aj komunálne voľby boli o veľkej politike. Fidesz ich vyhral v celej krajine a tu vyhrali tí, čo kandidovali ako nezávislí, resp. za občianske kruhy, za ktorými stojí Fidesz. Celoštátna politika zároveň tak znechutila aj miestne pomery, že mnohí ľudia, ktorí dovtedy kandidovali, napríklad bývalý starosta Jozef Havelka, do volieb už ani nešli. O slovenskej kandidátke sa vedelo, že má bližšie k socialistom, navyše sa nestihla na voľby pripraviť a urobila nejaké chyby. Slováci sú tiež politicky rozdelení a nehlasujú podľa národnostného kľúča.
- Od starostu mnohí prevzali, že ide o spor v rámci slovenskej menšiny, lebo aj v obecnej samospráve, ktorá vystaňovanie

zo Slovenského domu schválila, majú Slováci väčšinu.

- Tvrdia že osem z desiatich členov obecnej samosprávy sú Slováci. S väčšinou z nich sa však slovensky neporozprávam. Dobrým príkladom je podnikateľ, šéf miestneho Fideszu, hlásiaci sa k trom národnostiam. Bol už Slovák, Nemec i Maďar. Jeho mama ešte najradšej hovorila po slovensky.

- Napriek tomu by mohli mať pochopenie pre problémy menšín.

- Nemajú. Naše slovenské povedomie je, aké je a pri rozhodovaní u nich prevládne straníckosť - Národnosť teda u tunajších Slovákov neznamená aj politickú voľbu?

- Vôbec. Národnostné povedomie je u nich už také slabé. Celé dvadsiate storočie bolo o tom, že už ani ich otec a starý otec nevideli ozajstnú slovenskú výučbu, v škole sa po slovensky učili maximálne niekoľko hodín v týždni. Odovzdávali si ju iba v rámci rodiny, my už sme asi pätnásta takáto generácia od 18. storočia a je zázrak, že sme ako Slováci vôbec prežili 20. storočie.

- Aká je tu situácia Slovákov?

- Striedajú sa pozitívne aj negatívne tendencie. Neobviňujem maďarskú národnostnú politiku, že sa vôbec nesnaží. Dobré napríklad premysleli a sami sme to chceli, že keď už roky hovoria, že nám chcú dať kultúrnu autonómiu, tak to využime a urobme si vlastné inštitúcie. Máme napríklad Slovenské osvetové centrum, Slovenské dokumentačné centrum, divadlo, Celoštátna slovenská samospráva prevzala niekoľko tzv. slovenských, v skutočnosti dvojazyčných škôl. Nikto akosi nedomyslel, že tie inštitúcie stoja nemalé peniaze a nejedna z našich inštitúcií funguje tak, že nemôže zamestnať jediného človeka na plný úväzok.

- Bývalý menšinový ombudsman tvrdil, že autonómia tu funguje iba na papieri. Je za tým iba nedostatok peňazí, alebo aj niečo iné?

- Ide najmä o to, že na autonómne inštitúcie nie sú peniaze. Niečo začalo, to je pozitívne, treba však do nich investovať, aby sa naplnili obsahom. Bez peňazí je nepredstaviteľná aj revitalizácia menšín, o ktorej sa hovorí.

- Revitalizácia v zmysle znovuoživenia Slovákov v Maďarsku?

- V čo iné môžeme dúfať, keď nám tu pomaly vymiera jazyk.

- Ako by sa dali peniaze získať?

- Ťažko povedať. Z maďarského rozpočtu určité peniaze dostávame, na fungovanie celoštátnej samosprávy celkom slušnú sumu, na náš týždenník Ľudové noviny už iba polovicu, čo potrebujeme a neviem, ako budeme vychádzať.

- Ako vám pomáha Slovensko?

- Pomoc sme dostávali aj v minulosti, napríklad keď Ľudovým novinám hrozil zánik, dostali sme milión korún zo slovenského rozpočtu. Podstatná by však bola zmena myslenia, aby na nás nehľadeli iba ako na tancujúcu-spievajúcu skupinu, ktorú je treba pozývať na folklórne festivaly a ktorú sme už odpísali. Veď sa teraz prekvapilo celé Slovensko, akýže to Slováci ešte v Maďarsku vôbec môžu existovať, veď sme si mysleli, že už vymreli. Je treba sa viac venovať najpodstatnejšej otázke, zachovaniu jazyka. Chce to určite výraznejšiu pomoc materskej krajiny a nielen finančnú. Potrebujeme hostujúcich učiteľov, osvetárov i farárov. Mlynky predstavujú naozaj

precedens, ukazujú zmenu slovenskej politiky. Doteraz sa hovorilo, že je to vnútorná záležitosť danej krajiny. Prvý raz Bratislava netvrdí, aby si svoje menšiny každá krajina riešila sama.

- Mení sa slovenská politika, lebo jej na vás začína

skutočne záležať, alebo preto, že to môže využívať ako argument voči tamojším Maďarom?

- Nemôžem vedieť, aká je jej motivácia. Veľmi neradi by sme sa však stali nástr sa tomu brániť tým, že nezneužívame situáciu a nechceme z nej získať čo najviac. Nehovoríme nič proti Maďarom ani proti Slovákom.

- Predseda Celoštátnej slovenskej samosprávy Ján Fuzik povedal, že sa o vás Slovensko nestaralo, aby sa Maďarsko nestaralo o Maďarov u nás.

- Náš protipól, Maďari na Slovensku, nás stále ovplyvňujú. Na Slovensku z obáv, aby tamojší Maďari tiež nezačali požadovať nejakú kultúrnu (prípadne aj inú) autonómiu, sa radšej nehovorilo ani o potrebách Slovákov v Maďarsku. Sme vlastne rukojemníkmi tohto zmýšľania.

- Fuzik hovoril, že Slovensko práve preto nemalo problém podporovať Slovákov vo Vojvodine alebo v Sedmohradsku tak, ako s tým malo problém u Slovákov v Maďarsku?

- To súvisí s Trianonom. Tieto krajiny mali so Slovenskom v medzivojnovom období neprerušené kontakty. Nehovorí sa o tom, že Trianon aj s nami, Slovákami v Maďarsku, poriadne vybabral. Za horthyovského režimu sa trestalo, keď mal niekto kontakty so Slovenskom. Počul som od jedného výskumníka, že keď vtedy naši predkovia robili slovenské divadelné predstavenie, museli platiť pokutu do revizionistického fondu.

- Pomáha aj Matica slovenská?

- Matica nám, samozrejme, pomáha. Robila to aj za socializmu, dostali sme Leninove spisy v slovenčine. Dnes už nedostávame plné police kníh. Časy sa menia a potrebujeme iné veci, prístup k iným médiám. Keď som spoluzakladal Organizáciu slovenskej mládeže v Maďarsku, chceli sme našim mládencom vyrastajúcim na maďarských médiách ukázať, že neexistuje iba Omega, ale aj Elán. Dvadsať rokov márne opakujeme, že by sme chceli mať možnosť sledovať slovenské televízie. Potrebujeme ojom kohokoľvek na čokoľvek. Na to môžeme iba doplatiť. Snažíme každodenný živý styk so slovenskou kultúrou.

- Majú menšinové samosprávy aj iné než finančné problémy?

- Menšinový zákon (trochu zjednodušene) všetko dovoľuje, ale nič negarantuje. Ak chcem napríklad založiť slovenskú káblovú televíziu, zákon to dovoľí, je veľmi liberálny, nikto mi však nedá peniaze.

- Menšinové samosprávy majú mať právo veta vo veciach menšiny. Prečo to v Mlynkoch nefungovalo?

- Zákon celkom jednoznačne nevymedzuje, kedy platí právo veta, kedy iba povinnosť obecnej samosprávy s menšinovou samosprávou konzultovať a čo konzultácia presne znamená. Isté je, že napríklad bez nášho súhlasu obec nemôže menovať novú riaditeľku školy, ktorá je definovaná ako menšinová, pričom z požiadaviek na nového riaditeľa obec vypustila podmienku, že musí vedieť po slovensky. V prípade Slovenského domu je však predpísaná iba konzultácia. Rozhodnutie ombudsmana, že obec našim vystaňovaním porušila zákon, je založené najmä na tom, že s nami náležite nekonzultovali. Pred poldruha rokom sa pritom obe strany v prítomnosti menšinového ombudsmana ústne dohodli, že budú hľadať riešenie, napríklad že slovenská samospráva odkúpi dom, alebo aspoň jeho časť a za získané peniaze sa rozšíri budova starostovského úradu. To sa nestalo.

- Peniaze vám pritom zo Slovenska ponúkajú, napríklad aj pán Slota.

- Pre nás by bolo najlepšie, ak by sa na riešení dohodli slovenská a maďarská strana. Dôraz je na tom, aby to urobili spoločne. A keď už máme dostať peniaze zo Slovenska, boli by sme radi, ak by prišli od vlády či občianskych organizácií, fondov, a nie od politických strán.

- Nevytýkajú vám v obci, že ste spôsobili taký huriavk?

- Samozrejme, už ma tu niekto nazval vlastizradcom. Alebo mi vytýkali, že to bude mať zlý vplyv na Maďarov na Slovensku. Dostal som aj list od miestneho občianskeho krúžku, že sme to umelo nafúkli, a za všetko môžeme iba my, lebo sme to zbytočne zverejnili. Dokonca chceli nám dať podpísať spoločné vyhlásenie, že sa už nebudeme obracať na nijaké médiá. Vtedy, keď bolo jasné, že vec nechcú s nami ani len konzultovať a silou-mocou nás chcú presídliť, vyhostiť zo Slovenského domu, my sme neurobili nič iné, než že sme napísali list maďarskému štátnemu tajomníkovi a ďalším adresátom v Maďarsku a ja som to dal na internet.

- Ako to vnímajú ľudia v Mlynkoch?

- Osobne táto otázka ma trápi najviac. Obec to totiž rozdeľuje, a to sme určite nechceli, nehovoriac o tom, že ani nie my sme to zapríčinili. Priemerný Mlynčan sleduje maďarské médiá, ktoré veci často prekrucujú. Národne uvedomelejších Slovákov môže pocítiť, že nás napádajú, ešte utvrdiť v jeho slovenskosti. Desaťročia o nás hovorili, že sa preto tak rýchlo asimilujeme, lebo na nás nikto netlačí. Na druhej strane tých, ktorí sú už blízko asimilácii, to môže presvedčiť, aby úplne zavrhl slovenské väzby.

- Ako niekoho v Maďarsku presvedčíte, že stojí za to hlásiť sa k slovenskej národnosti a učiť sa jazyk?

- Tu už nestačí odvolávať sa na predkov, chce to aj pragmatické argumenty, napríklad spoločné podniky či pracovné príležitosti, u ktorých má výhodu ten, kto ovláda aj slovenčinu. K tomu je však potrebné, aby bola slovensko-maďarská spolupráca čím intenzívnejšia a lepšia, takže naozaj nie je v našom záujme, aby tu bolo nejaké napätie.

- Je v krajine škola, kde sa slovensky učí aspoň väčšina predmetov?

- Mala by to byť tzv. slovenská škola v Budapešti, ktorá údajne chce prejsť na takúto výučbu. Lenže majú nedostatok detí, a prijímajú aj Maďarov zo Slovenska, vraj aby škola nezanikla.

- Je možné tento trend zmeniť?

- Niektorí odborníci a učitelia tvrdia, že ťažko, lebo to nechcú ani rodičia. Tí to však možno nechcú práve preto, lebo pred sebou nemajú žiadny pozitívny vzor a vôbec nevedia, ako by taká škola vyzerala.

- Pri sčítaní sa k slovenskej národnosti hlásilo asi 17-tisíc ľudí. Podľa vás tu však žije stotisíc Slovákov.

- Sčítanie treba brať s rezervou. V Maďarsku na túto otázku nie je povinná odpoveď a nikdy v minulosti nebolo zvykom uvádzať svoju národnosť.

- Prečo tak málo ľudí malo potrebu sa prihlásiť k slovenskej národnosti?

- Nikdy to u nás nebola veľká sláva byť Slovákom. Starší ľudia stále majú obavy z presídlenia. Rozhoduje aj osoba sčítacieho komisára, mnohí brali maďarskú národnosť za samozrejmosť a ani sa nepýtali.

Peter Morvay (SME)

„V Mlynkoch sa rozhoduje o osude slovenskej menšiny v Maďarsku“

„V Mlynkoch sa rozhoduje o osude, respektíve o úrovni ochrany práv príslušníkov slovenskej národnostnej menšiny v Maďarsku,“ povedal počas pravidelnej Hodiny otázok v parlamente premiér SR Robert Fico. Podľa neho na pripravovanom stretnutí s maďarským premiérom Ferencom Gyurcsányom sa ho bude pýtať na situáciu v Mlynkoch. Myslí si, že opatrenia obecnej samosprávy v Mlynkoch narúšajú postavenie slovenskej menšiny. „Je tam potenciál vyvolávania ďalších sporov,“ dodal predseda slovenskej vlády. Premiér sa v pléne pýtal, čo by sa stalo na Slovensku, ak by prijalo rovnaké opatrenia voči Maďarom žijúcim na Slovensku. Konkrétne spomenul

obecné rozhodnutia v Mlynkoch, ktoré zastavili vydávanie dvojazyčného obecného časopisu, zmenili profil káblovej televízie v neprospech menšinového vysielania a znížili národnostné príplatky pedagógov v obci. Slovenská vláda podľa Fica rešpektuje, že Slováci v zahraničí sú lojalní k štátu, v ktorom žijú. Maďarsko vyzval, aby zabezpečilo dodržiavanie základných práv v rozsahu, v akom ich garantuje zákonmi. „Mynepovažujeme vo Vláde Slovenskej republiky národnostné menšiny slovenského národa za pešiaka či Trójskeho koňa v akejsi šachovej politickej hre, ktorá má dokazovať našu výlučnosť či civilizačnú misiu v tomto priestore,“ odkázal Fico

Reakcie na protislovenské kroky v Mlynkoch

CSS k aktuálnej problematike v Mlynkoch

Bez prenáhlenia, cestou dialógu

Celoštátna slovenská samospráva (CSS), tak ako doposiaľ, aj naďalej podporuje v plnej miere snahu Slovenskej samosprávy v Mlynkoch a všetkých miestnych slovenských občianskych združení i kultúrnych skupín v prospech zachovania a rozvíjania tunajšieho slovenského kultúrneho bohatstva, významného pre celú slovenskú pospolitosť v Maďarsku. Kvôli tomu zriadila CSS práve v tejto obci aj jedno spomedzi svojich ôsmich regionálnych kultúrnych stredísk v krajine.

Nie sú nám neznáme niektoré novovzniknuté konfliktové situácie v národnostnom živote dediny, vzájomne ich riešenia sme sa snažili udržiavať sústavný dialóg s vedením, predovšetkým so starostom osady. Preto nás nemilo prekvapil postup obecnej samosprávy, ktorá bez predbežného pojednávania so zainteresovanými sa rozhodla behom niekoľkých dní - vrátane veľkonočných sviatkov - riešiť akútnu otázku umiestnenia dvoch menšinových samospráv i ostatných občianskych

organizácií a kultúrnych telies. Popri tom, že tieto urýchlené kroky pravdepodobne protirečia stanovám zastupiteľského zboru, ako aj platným právnym predpisom, v predostretých návrhoch sú podľa našej mienky namiesto riešenia zakódované skôr možnosti ďalších sporov.

Celoštátna slovenská samospráva si vysoko cení aktivitu a iniciatívny prístup k problematike veľvyslanca SR v Maďarsku Juraja Mígaša, vďaka ktorému pred zasadnutím obecného zastupiteľského zboru 25. marca rokovali zvlášť o otázke poslanci obecnej a slovenskej samosprávy.

CSS dúfa, že obecná samospráva v Mlynkoch, ktorá v prospech zabezpečenia vhodných priestorov pre menšinové samosprávy a organizácie vyvinula už nemalú prácu a odhlasovala značné finančné prostriedky, aj v súčasnej finálnej fáze bude obozretne rozhodovať, ponechávajúc možnosť pre ďalší dialóg a uspokojivé riešenie tak pre slovenských, ako i ostatných obyvateľov obce Mlynky.

JÁN FUZIK
PREDESDA CSS

Stanovisko Zväzu Slovákov v Maďarsku

k problémom Slovákov v Mlynkoch

Zväz Slovákov v Maďarsku (ZSM) vyjadruje kategorický a zásadný nesúhlas so zámermi Obecnej samosprávy v Mlynkoch ohľadne Slovenského domu. Slovenský dom, ako to už aj názov naznačuje, slúži v Mlynkoch všetkým Slovákom, bez ohľadu na to, či sú členmi nejakého zboru, alebo občianskej organizácie. Nemalé finančné prostriedky z národnostných fondov boli venované na zabezpečenie vhodných podmienok rozvíjania slovenského národnostného života, veď v Mlynkoch príkladne pracuje miestna slovenská samospráva, Združenie a regionálne kultúrne stredisko píľšských Slovákov, pobočka ZSM a páví krúžok. Práve vďaka ich oduševnenej a neúnavnej práci pulzuje v Mlynkoch príkladný národnostný život, vďaka

ktorému obec navštívili významné osobnosti politického a spoločenského života z Maďarska i zo Slovenska. Činnosť slovenských inštitúcií a spolkov v Mlynkoch nikdy nebola zameraná proti maďarským spoluobčanom. Práve naopak, slúžila ako príklad tolerancie. O to s väčším nepochopením sledujeme zámery obecnej samosprávy. Tá má v prvom rade zastupovať záujmy obyvateľov obce. Ak sú medzi nimi aj príslušníci národností, musí zastupovať aj ich záujmy a vytvárať im podmienky k tomu, aby mohli chrániť bohaté a nenahraditeľné dedičstvo po svojich predkoch. Apelujeme na svedomie poslancov Samosprávy obce Mlynky a ich pocit zodpovednosti, aby ani nechtiac nezneužili svoju moc a nespôsobili nenapraviteľné škody. Pevne veríme, že Slovenský dom bude aj naďalej prostredníctvom všetkých miestnych slovenských zborov a organizácií slúžiť obyvateľom obce.

V Budapešti 25. marca 2008.

RUŽENKA EGYEDOVÁ BARÁNEKOVÁ
PREDESDNÍČKA ZSM
MONIKA SZABÓOVÁ

Protest Novohradskej župnej slovenskej samosprávy

Novohradská župná slovenská samospráva vo svojom liste, adresovanom starostovi Mlynkov (Pilisszentkereszt) Jozefovi Lendvaimu a Obecnej samospráve v Mlynkoch rozhodne protestuje proti rozhodnutiu mlynského zboru a žiada ich o zrušenie uznesenia o modifikovaní používania miestností v Slovenskom dome. „Sme smutní z toho, že v 21. storočí je možné vyniesť rozhodnutie takýmto sebeckým spôsobom, vedení politickými cieľmi a osobnými nezhodami. Sme toho názoru, že vami sformulovaný cieľ, a síce obmedzovanie práv slovenskej menšiny a jej pomalé, resp. rýchlejšie odstránenie je v plnej miere neprijateľný,“ - píše sa v liste Novohradskej župnej slovenskej samosprávy. Župná slovenská samospráva svoj protest rozposlala aj miestnym slovenským samosprávam v župe so žiadosťou, aby sa pripojili k jej protestu.

Protestovala aj Peštianska župná slovenská samospráva

Peštianska župná slovenská samospráva s obavami sleduje udalosti v Mlynkoch a nepokladá za šťastné rozhodnutie obecnej samosprávy, ako ani komunikáciu tohto rozhodnutia - píše poslanci slovenského voleného zboru Peštianskej župy starostovi Jozefovi Lendvaimu a Obecnej samospráve v Mlynkoch. Podľa župnej slovenskej samosprávy riešenie, navrhnuté poslancovým zborom v Mlynkoch, znemožňuje miestnu slovenskú samosprávu vo vykonávaní svojich úloh. Zároveň vyzýva starostu a poslancov obce Mlynky, aby šľachetným gestom a rozhodnutím vyriešili situáciu, aby miestna slovenská samospráva mohla naďalej poctivo a svedomite vykonávať svoju činnosť. Pod protestný list v mene zboru sa podpísali Dr. Július Alt, Ondrej Csaba Aszódi, Csaba Buczászki, Monika Szabadiová, Karol Kiss, Alžbeta Klimášová a Katarína Szabová Tóthová.

Sledujem situáciu z vysielania všetkých televíznych a rozhlasových staníc na Slovensku. Vaše prvé oznámenie má v SR veľkú odozvu a veľa sa o tom diskutuje už aj na internete. Držím vám palce, aby ste svoj zápas priviedli do víťazného konca. Najväčšiu zásluhu na pohotovej reakcii zo Slovenska má váš internetový portál www.luno.hu.

Ján Jančovic
jan.jancovic@satronet.sk

Držím vám palce, obdivujem vás a spolicím s vami. Ak by sa Lendvaiovci predsa len opovážili schváliť takéto uznesenie, bolo by treba obstať Slovenský dom a ukázať náš rázny nesúhlas. Mohli by prísť aj z okolitých dedín. Len sa držte a vydržte, aj s pevným vedomím, že nie ste sami! Pravda je jednoznačne na našej strane. Nedajme sa!

Gregor Papuček
grepa@freemail.hu

Na portáli www.ta3.com som sa dočítal o tom, že vás maďarskí spoluobčania hodlajú poškodiť tým, že vám chcú vziať „Slovenský dom“. Som tiež Slovák, ale bývam v Česku a pri každom otvorení internetu sa dívam aj na správy zo Slovenska. Táto správa o počínaní vašich maďarských spoluobčanov ma pobúrila a plne vás v boji za vaše záujmy podporujem. Verím, že slovenská vláda učiní v tejto veci nápravu. Myslím si, že je to pokusný balónik, aby zistili, ako na to bude verejnosť reagovať. Prajem vám plný úspech.

Štefan Haviar (Holešov, ČR)
MailH8UUPL@iol.cz

Slováci, nedejte se! Udělejte z toho třeba aj mezinárodní konflikt, ale NEDEJTE SE! Povolit by byl začátek konce. I když to je možná jen arogance moci místního starostu, berte to jako mezinárodní útok. V duchu jsem s vámi - ze Severních Čech:

Tonkawa (A. K. Walter)
tonkawa@seznam.cz

Zarazil ma článok na vašom portáli www.luno.hu o aktivitách starostu obce Mlynky. Arogantnosť jeho konania je neuveriteľná. Útok na slovenských pedagógov považujem za vrchol nacionalistickej arogancie. Sám som vysokoškolský pedagóg. Poznám cenu vzdelania - je nezaplateľná. Ak by sa niečo podobné stalo na Slovensku, tak tu chodia celé „procesie“ europoslancov a na MZV SR by bola podateľňa preťažená demaršmi EÚ. Patrí k základným rysom vyspelej civilizácie, že pomáha slabým. Považujem za celkom samozrejmy protokolárny akt, že maďarský veľvyslanec mal byť okamžite povolaný minimálne k ministrom zahraničných vecí a po ukončení ich stretnutia mal podpredseda vlády a minister zahraničných vecí usporiadať na pôde úradu vlády mimoriadnu tlačovú konferenciu.

Milan Vanc, M.Sc., Col., Ret.
milan.vanc@gmail.com

Nielen Maďari na Slovensku majú svoje práva, ale aj vy, v Maďarsku, máte také isté práva ako oni na Slovensku. Nedajte sa a bojujte za svoje práva! Držíme palce.

František Kováč
kovac.frantisek@stonline.sk

S nechuťou sledujem útoky na slovenské spoločenstvo v Mlynkoch, je to naozaj hanba - možno i od takých, ktorých predkovia boli Slováci.

Marián Hromádka
hromex@hromex.sk

So znepokojením sledujeme situáciu v Mlynkoch. Vyjadrujeme vám naše sympatie a oceňujeme váš elán, s akým pristupujete k veciam národným v tejto slovenskej obci. Ďakujeme, že prostredníctvom portálu Ľudových novín je možné sa o vašej činnosti a živote dozvedieť viac.

Vaši verní čitatelia zo Slovenska
slovans@zoznam.sk

(Mail z Kanady)

S veľkým prekvapením som čítala najnovšie udalosti o dedinke Mlynky. Moja matka sa narodila v Mlynkoch a taktiež moja sestra. Moje otce pochádzal z vedľajšej dediny Santov. Neviete si predstaviť ake mile prekvapenie to bolo pre mňa.

Ja zijem v Kanade uz skoro 40 rokov a tak pocut o Mlynkoch bolo mile prekvapenie hoci dovod bol nie prave najpozitivnejši.

I napriek tomu som nemohla zotriet usmev z mojej tvare.

Nech ziju MLYNKY a Slovaci ktorí ziju v tejto dedinke !

S uctou...Marta Likova (matka rodena Galdova.)

Na každý pád by som sa chcel podeliť s vašou radosťou nad úspechom vašej vytrvalosti,

dôslednosti a odvahy. Tieto básne venujem do pilišskej antológie a napr. na

webovú stránku hnutia Porozumenie, do čas. Pilišan.

A nie v poslednom rade chcem nimi vyjadriť vďaka za obetavý a

úspešný boj vašej skupiny.

S pozdravom: Alexander Kormoš

Porozumenie

Motto:

**Majiteľ Zeme je Stvoriteľ sveta,
a on ju dá tomu, komu chce.**

Kto druhému jamu kope,
sebe kope hrob,
kto susedom domy rúca,
zavalí ho strop.

Nespratník to nerozumie,
kým to pochopí,
môže sa stať, že sa stratí
z mapy Európy.

V spolupráci spolužiť je
veľké umenie,
povinné je obojstranné
porozumenie.

Pilišsky Santov 12. júna 2008

Nemyslel som...

Nemyslel som na nič viac a na nič menej, iba na to, že to musím napísať. Napriek tomu, že sa to mnohým nebude páčiť, že ma budú obviňovať, že budú na mňa poukazovať ako na obetného baránka, nespratníka, buriča, zradcu... Napriek všetkému. Sú chvíle, keď taktne mlčať je najväčším hriechom.

Nemyslel som si, že by sme sa mali na to radšej vyspať, keď mi kolegovia zo Slovenskej samosprávy v Mlynkoch 20. marca večer telefonovali, že „predsa si to dovoľia urobiť s nami, vyhostia nás zo Slovenského domu“. Nemyslel som na nič viac a na nič menej, iba na to, že nemôžem byť unavený tlačovou uzávierkou a nefahkým dňom, ktorý som mal za sebou, veď to nemôžem okamžite nenapísať. Nemyslel som na spánok, už aj preto, lebo aj tak by mi to nedalo pokoja.

Nemyslel som si, že po 25-ročnom novinárčení práve píšem článok, prvý a zrejme aj posledný, z ktorého budú uvádzať doslovné citáty tlačové agentúry, denníky, týždenníky, internetové portály, rozhlasové a televízne stanice. Pôvodne to mal byť iba akýsi podkladový materiál a základ vyhlásenia našej miestnej slovenskej samosprávy. To sme si totiž od prvej chvíle spolu s Martou Demjénovou a Jozefom Havelkom uvedomili, že ak niečo, tak iba verejnosť nás môže zachrániť. Možno trochu naivne, ale úprimne sme verili tomu, že pod tlakom verejnosti poslanci obecnej samosprávy odstúpia od svojho zámeru.

Nemyslel som si, že môže nastať situácia, keď ako zakladateľ a redaktor portálu www.luno.hu sa nebudem tešiť rapídne, minimálne päťnásobnému zvýšeniu návštevnosti nášho internetového denníka. Nemohol som totiž nemyslieť na riziká, napríklad na to, že ak nebudeme dost „merkuvať“, ľahko sa môžeme stať nástrojom, zneužívaným z rôznych strán na vlastné zviditeľňovanie sa, zohrievania si polievocky či pečenia si svojej slaninky. Sila slova - najmä toho nedopovedaného, nevy povedaného s tromi bodkami na konci (článku) - kladie ťarchu najmä na jeho autora. A predsa... sú situácie, keď slovo nemôže zostať iba v nás.

Nemyslel som si, že príspevok Protislovenský útok s podtitulkom Vyháňajú Slovákov zo Slovenského domu a následne komuniké voleného zboru Slovákov v Mlynkoch s rovnakým obsahom vyvolá až takú veľkú búrku. Veď my sme už aj doteraz vyzývali pozornosť politikov i verejnosti, dokonca už viac ako rok hovoríme otvorene o tom, že sa pripravuje vyhostenie Slovákov zo Slovenského domu. Pravda, na papieri - ako návrh uznesenia - sme to dostali až teraz, bez predbežných konzultácií s nami.

Nemyslel som si, že z toho vznikne až natoľko prepolitizovaná kauza, medzištátna aféra, ktorá nám, ako Slovákom v Mlynkoch a vôbec v Maďarsku, môže rovnako pomôcť, ako aj škodiť. Pomôcť v tom zmysle, že mnohí si až teraz začínajú uvedomovať, že (ešte) sme, že nás nemôžu len tak odpísať. Škodiť preto, lebo s väčšou-menšou dávkou zlomyseľnosti sa to ľahko dá obrátiť aj proti nám. V žiadnom prípade si neželáme byť tým spomínaným zneužívaným nástrojom, nechceme nič iné, iba korektný prístup a uspokojivé riešenie problému. Akože nemôžeme na seba brať ani ťarchu a následky toho, čo sme nie my zapríčinili, čo sme nie my urobili a čo sme nie my povedali.

Nemyslel som si, ale teraz si to už dostatočne uvedomujem, že ide o precedens. Či môžu s nami, čo môžu s nami a dokedy môžu s nami... (Viete: na konci zase tie tri bodky!)

IMRICH FUHL

A Szlovák Ház-ügy margójára

Az utóbbi időben többször éreztük úgy, hogy belekeveredtünk abba a bizonyos „kabátlopási ügybe”, amelynek ugyan szenvedő alanyai voltunk, a közvélemény egy része mégis csak annyit jegyzett meg az egészből, hogy ők azok, akik belekeveredtek az Ügybe. Pedig az Ügy nem azzal kezdődött, nyilvánosságra került, hiszen, ha nem nincs Ügy, nincs mit nyilvánosságra hozni. Ügy pedig van, és nem most kezdődött, hanem már közvetlenül a választások után, amikor az első Idősek napján a programból kimaradt a gyerekek szlovák műsora, és úgy kellett a színpadra csempészni egy kislányt, aki végül is gyermeki bájával és gyönyörű hangjával, könnyekig hatotta meg a résztvevőket, amikor nagymamájának elénekelte kis szlovák dalocskáját. Ezután jött a közös szlovák-magyar újság kiadásának akadályozása, végül pedig megszüntetése, majd folytatódott a pilisszentkereszti honlap és a képújság szlovák oldalainak eltűnésével, a szlovákul beszélő igazgatóért való küzdelemmel, míg végül a Szlovák Házból való – minden előzetes egyeztetést nélkülöző – kiköltöztetéssel érte el tetőpontját, és ezzel a folyamat még nem zárult le...

Pedig mi nem akartunk mást, csak folytatni évek óta jól működő, hagyományörző tevékenységünket. Mi nem akartunk mást, csak továbbadni gyermekeinknek mindazt a kulturális örökséget, amelyet szlovák őseinktől kaptunk. A legutóbbi választások után kicsit nehezebb volt ez a munka, de minden problémát csendben megoldottunk – időnként kompromisszumot kötöttünk, időnként megalkudtunk – de megoldottunk. A Szlovák Ház kérdése volt az az Ügy, amelyet már nem voltunk képesek magunk megoldani. Két választási lehetőségünk volt vagy csendben beletörődünk, hogy az újság, a képújság és a honlap után a Szlovák ház is áldozatul esik az adminisztratív asszimilációs törekvéseknek, vagy segítséget kérünk nemzetiségi vezetőinktől. A második lehetőséget választottuk, és a szlovák honlapon történő megjelenés után az Ügy önálló életre kelt, és nem állt meg a országhatároknál. Európán innen és túl, nagyon sok szlovák és nem szlovák közösség és magánember állt ki mellettünk és emelte fel szavát érdekünkben. Mégis azt gondolom, hogy az Ügy nem attól lett Ügy, hogy kitudódott, hanem attól, hogy a törvénytelen határozatok sajnos megszülettek.

Fárasztó és feszültséggel teli időszak volt, de a legszomorúbb az, hogy néhány felelőtlen határozat megosztotta a falut, felesleges konfliktusokat gerjesztett, és ország-világ előtt alázta meg Pilisszentkereszt lakosait, amikor falunk nevét egy bilire írva kellett látnunk a televízió képernyőjén.

Pedig mindez elkerülhető lett volna, ha az önkormányzat az erőből való politizálás helyett, a szlovák önkormányzatot partnerként kezelve, tárgyalásos úton próbálja meg rendezni a helyzetet.

De tekintsünk optimistán a jövő felé: az Ügy következtében Pilisszentkereszten, Szlovákok Regionális Központja (SZRK) néven, egy olyan épület jön létre, amely – jellegénél fogva – nagyon sok funkciót elláthat, és több – a kulturális, oktatási-nevelési és közösségi életben – felmerülő igényt elégíthet ki, mind helyi, mind regionális szinten.

Terveink szerint az épületben helyt kap egy kulturális és egyéb nagy létszámú rendezvények lebonyolítására alkalmas terem, lesz benne tárgyaló és irodák, klubszoba, amely alkalmas lesz mind az idősebb, mind a fiatal korosztály, klubtevékenységének valamint kisebb létszámú programjainak megvalósítására, lesz benne konyha és vendégszobák, amelyet elsősorban regionális feladatokat ellátó szlovákiai vendégtanár és vendégpap, valamint a községünkbe látogató szlovák vendégek elszállásolására szeretnénk használni.

A SZRK két fázisban fog megépülni: az első fázisban a magyar állam által nyújtott 80 millió Ft-ból elkészülő épület, amely biztosítja mindazokat a funkciókat, amelyekre a régi Szlovák Ház is alkalmas volt. A második fázisban pedig a szlovák kormány 80 millió Ft-os támogatásából megépül a többi, még szükséges helyiség. Az építkezés folyamán, lehetőségeink szerint, és a törvényi keretek között, elsősorban a helyi vállalkozókra szeretnénk számítani.

A SZRK beruházási költségein túl a szlovák állam további 700.000Sk-t ajánlott fel, a Matica slovenská pedig 750.000 Sk támogatást nyújtott a szlovák nemzetiségi identitást erősítő programok megvalósítására.

Néhányan a szemünkre vetették, hogy Szlovák Házat építünk, miközben iskolát kellene felújítani, tornatermet kellene építeni. Talán igazuk is van, de a községi önkormányzatnak meg lett volna erre a lehetősége. Ha eladja a Szlovák Házat, amelyhez az utolsó pillanatig ragaszkodtunk, a kapott összeg jó alapot jelentett volna ezen tervek megvalósítására. Az önkormányzat azon döntésnél azonban, hogy a Szlovák Házat nem óhajtják eladni, valószínűleg nem a falu ezen érdekei jelentették az elsődleges szempontot.

170 millió Ft nem kevés pénz. Ha valóban bűn, hogy ez lett a szlovák önkormányzat tevékenységének eredménye, akkor tényleg vétkeztünk, és bocsánatot kérünk a falu minden lakójától. Persze nem kötelező elfogadni a támogatást, vissza is lehet azt utasítani – vagy pedig elgondolkodunk azon, hogyan lehet a kapott lehetőségeket a legokosabban kihasználni úgy, hogy az a leginkább szolgálja az egész falu érdekeit. Szeretnénk, ha a faluban megsünnének a feszültségek, és az élet visszatérne a régi kerékvágásba, ahol fel sem merül a kérdés, ki szlovák és ki magyar, hiszen mind egyek vagyunk – pilisszentkereszti. Mi ezen dolgozunk...

*Demjén Márta
PSZÖ elnök*